

- Lietuvoje lankėsi Yorko hercogas, princas Andrew. 38 metų Didžiosios Britanijos karališkosios šeimos narys viešėjo vieną parą. Vidurinysis Didžiosios Britanijos karalienės Elizabeth II ir Edinburgo hercogo sūnus atvyko birželio 2-osios popietę ir išvyko kitą dieną po vidurdienio.

- Lietuvos kariuomenės, oro ir jūrų pajėgų vadai stebėjo Danijoje vykstančių tarptautinių mokymų "Cooperative Jaguar" baigiamąjį etapą. Jungtiniuose sausumos, oro ir jūrų pajėgų mokymuose dalyvavo per 3 tūkstančius karių iš šešių NATO ir vienuolikos partnerių šalių. Į juos įtraukti 36 jūrų laivai ir 32 orlaiviai. Lietuvai čia atstovavo "Geležinio vilko" brigados Ruklos Didžiojo Kunigaikščio Algirdo motodesantinio pėstininkų bataliono būrys, fregata "Aukštaitis", orlaivis An-26 ir sraigtaparnis Mi-8.

- Buvęs Europos reikalų viceministras Mindaugas Paunksnis paskirtas Europos komiteto prie Vyriausybės generalinio direktoriaus pavaduotoju.

- Valstybės užsienio pasakolų komisijos pirmininku Vyriausybė paskyrė finansų ministrą Algirdą Šemeta, kuris pastaruoju metu buvo šios komisijos pirmininkės pavaduotojas.

- Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro Kestutis Skrebis vadovaujama Lietuvos pareigūnų delegacija daugiau kaip savaitę domėjosi Jungtinės Karalystės valdymo institucijų darbu. Iš dešimties narių sudaryta viceministrų, ministrų sekretorių ir departamentų vadovų delegacija į Londoną išvyko gegužės 27. Didžiosios Britanijos sostinėje jiems buvo surengti seminarai ir vizitai į įvairias institucijas.

- Tobulinti Lietuvos nevyriausybių organizacijų veiklą padės praktinis vadovas. Septyniolikos specialistų parengta knyga supažindina su visuomeninių organizacijų istorija Lietuvoje, joje patariama, kaip pritraukti daugiau savanorių, efektyviau vadovauti tokioms organizacijoms, profesionaliai rengti paraiškias įvairiems projektams. Maždaug 200 puslapių vadovas kol kas išleistas tūkstančio egzempliorių tiražu. Planuojamai išleisti šią knygą ir anglų kalba.

- Po beveik metų pertraukos muzikos verslą sugrįžo vienas žymiausių Lietuvos popdainininkų Andrius Mamontovas: muzikos parduotuvėse ką tik pasirodė naujasis jo singlas "TV daina". Buvęs iširusios grupės "Foje" lyderis pastaruosius metus buvo atsidavęs teatro scenai - vaidino Hamletą Eimunto Nekrošiaus režisuotame spektaklyje.

- Gegužės 27 d. vakarą prasidėjo ir tik kitą rytą baigėsi vienas labiausiai intriguojančių bei nemenkos išvermės reikalaujančių "Poezijos pavasario '98" renginių - vakaronė "Eilėraščiai per naktį" Rašytojų klube Vilniuje. Organizatorių teigimu, tai - poetinės demokratijos salelė, kurioje tiksliai devynioms minutėms mikrofoną gavo kiekvienas to trokštantis.

AR PAKLIUS LIETUVA PO GLOBIANČIU NATO SPARNU:

Grižus iš Tarptautinės konferencijos Toronte

(pabaiga)

Julius Keleras

JAV LB Tarybos Prezidiumo Pirmininkas Donatas Skučas savo penkiolikos minučių kalbą (tik bent jau formaliai buvo numatyta kiekvienam kalbėtojų) pradėjo sveikinimu Lenkijai, Vengrijai ir Čekijai, ką tik priimtoms į NATO šeimą. Prelegentas pabrėžė, jog tokia pat santykinė pusiausvyra - 80 JAV senatorių, balsavusių už šias naujas nares (19 prieš), - turės būti išlaikyta ir sėkmingo Lietuvos stojimo atveju. D. Skučas atkreipė dėmesį į kelias esmines problemas:

- finansai: kiek toji narystė kainuos Jungtinėms Amerikos Valstijoms? JAV neduosianti daugiau kaip 25%;

- ar Lietuva siekia pilnos narystės NATO, ar dalinės? Reikalavimas pilnai narystei - branduoliniai ginklai, kurių, pagal Lietuvos konstituciją, negalima laikyti jos teritorijoje;

- santykiai su Rusija;

- NATO plėtimas iš esmės bus nulemtas Washingtono. Biznio interesai pradėjo daryti spaudimą prieš NATO plėtimą;

- koordinacija: mūsų tikslai tie patys - garantuoti Lietuvos nepriklausomybę, bet mūsų - JAV LB ir Lietuvos diplomatų - keliai gali būti skirtingi;

- ateities planai: labai aktyviai tęsim darba. Kitamet Washingtono įvyks viršūnių konferencija, 2000-aisiais - JAV prezidento rinkimai. Visa tai lems bendrą politinį klimatą. Kaip pritraukti respublikonus? Reikia įtikinti mažiausiai 19-ka JAV Senato narių, kad jie nebalsuotų prieš. Mes dirbam su Kongresu, ambasadoriais, LB, kad kiek įmanoma daugiau pakreiptume viešąją JAV-jų nuomonę. Ji nėra priešiška, tik abejinga.

Donatą Skučą pakeitusi Asta Banionytė, Vytauto Didžiausio ir Reginos Narušienės įgaliota, įteikė bendrą laišką, atsakantį į balandžio mėnesio numeryje paskelbtą "Pasaulio lietuvių" vedamąjį. Nuo rudens, teigė pranešėja, vykdom politika, atskiriant Lietuvą nuo Estijos bei Latvijos, kurios nėra tiek pasirašiusios stojimui į NATO kaip Lietuva. Mes dirbam taip, kad tikimės, jog Lietuva bus pakviesta į NATO antroje bangoje. Toliau A. Banionytė pasakojo, jog prieš dieną dalyvavo priėmimo

Lenkijos priėmimo į NATO progą, įvykusiame Lenkijos ambasadoje, kur bemaž kiekvienas lenkų diplomatas sveikindamasis sakė: Lietuva bus pakviesta, dabar jau Lietuvos eilė. Aišku, teigė prelegentė, mums trukdo Rusijos žvalgyba, tačiau pavyko sustabdyti Senate siūlomą pataisą, pagal kurią naujų narių priėmimas į NATO būtų užšaldytas 3 metams. Šiame procese, kalbėjo Asta Banionytė, esame kritinis elementas, akcentuodama, jog visa politika, net ir tarptautinė, yra vietinė. Sunkiausias darbas - apylinkės, apylinkių tarybos; kiekvienas balsas yra svarbus, dėl vieno balso galima pralaimėti. Moderniame įtemptame gyvenime itin svarbios yra trumpos žinios, kurios nuolat keičiasi - duoti po truputį žinių yra geriau nei pateikti didžiausius išpuštus memorandumus. Norint, kad Lietuva įstotų į NATO, reikia prašyti kuo daugiau - taip naudotume vieną demokratijos principą. Būtina iš anksto numatyti, nuo kurios vietos galima nusileisti. Trys reikalavimų pakopos - maksimumas, minimumas ir riba, kurios jau neperžengsi. Organizacinės struktūros, kurios jau egzistuoja, yra svarbios. Jos leidžia visuomenei greitai ir efektyviai reaguoti iškilus krizei. Ar 1938 m. Amerikos bei Kanados lietuviai galvojo, kad Lietuva pražus? Jie laiku nesusiorganizavo - ir netrukus Lietuva jau buvo okupuota. ALTO mums reikėjo jau anksčiau, sakė Asta Banionytė. Išlaikyti esamas struktūras - reikia pasiruošti, jei atsirastų grėsmė Lietuvai. Politika - tai procesas, tai nėra užšaldytas dalykas. Svarbu tinkamai reaguoti ir tirti tą lauką, kur vyksta politika; reaguoti pagal įvykius pačiu jų vyksmo momentu.

Toliau kalbėjęs Tomas Bartusevičius pasakojo, kas daroma europinėje pasaulio dalyje, siekiant palankumo Lietuvai stojant į NATO. Kanados KV narys Antanas Rašymas svarstė, kaip paveikti politines partijas, pasakojo apie Kanados LB planus. Konferencijoje taip pat kalbėjo Kanados valdžios atstovai, diskusijų grupėse buvo aptarinėjama, kas yra Lietuvos draugai, kas priešai, kodėl; kaip veikti, kad nugalėtume priešišką nusistatymą, kaip suorganizuoti politinę akciją.

Asta Banionytė
Vaidos Kelerienės nuotr.

SAUGUMO DARBUOTOJAI SULAIKĖ KGB KARININKUS

Gegužės viduryje Valstybės saugumo pareigūnai sulaike keletą įtariamųjų po to, kai jie pardavė 8 tūkst. padirbtų JAV dolerių. Prieš sulaikymą pardavėjai tarėsi su pirkėju dėl 10 arba 15 milijonų suklastotų dolerių partijos. Gegužės 13 d. buvo rasta dar 7.5 tūkst. padirbtų dolerių. Šie falsifikatai šiek tiek prastesni nei anksčiau atimti, tačiau į Lietuvą pateko tuo pačiu būdu. Nustatyta, kad

(nukelta į 7 psl.)

PRASIDĖJO DERYBOS SU "WILLIAMS" KOMPANIJA

Gegužės 19 d. Vilniuje ūkio ministro Vinco Babilius susitikimu su JAV "Williams" kompanijos direktoriumi Randy Majors ir kitais JAV kompanijos atstovais pradėtos derybos dėl "Williams" investicijų į Lietuvos objektus. Derybos pagal abiejų pusių suderintą grafiką turi baigtis iki liepos 17 dienos sutarties pasirašymu.

V. Babilius atsisakė atskleisti pokalbių su "Williams" atstovais turinį, bet patvirtino, kad vienas iš svarbiausių klausimų - valstybės kontroliuojamų bendrovių pardavimų akcijų kaina.

Prancūzijos banko "Banque Paribas" ekspertai konsultuoja Vyriausybę ir ūkio ministeriją derybose su "Williams" kompanija. Prieš susitikimą su JAV kom-

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus susitikimo su "Williams" kompanijos direktoriumi Randy Majors (deš.) metu. R. Šuikos nuotr.

panijos atstovais V. Babilius buvo susitikęs su patarėjais iš

Prancūzijos banko.

ELTA

PREZIDENTAS V. ADAMKUS SULAIKĖ SAVO PIRMTAKO PAGYRIMŲ

Kadenciją baigęs Prezidentas Algirdas Brazauskas labai gerai vertina Prezidento Valdo Adamkaus veiklą pirmaisiais jo darbo mėnesiais. "Nėra už ką jį kritikuoti. Atidžiai stebėdamas V. Adamkaus veiklą, matydamas jo ryžtą, ypač formuojant Vyriausybę, galiu tik paploti rankomis", - gegužės 6 d. po susitikimo su V. Adamkumi žurnalistas sakė A. Brazauskas.

Tačiau buvęs Lietuvos vado-

vas mano, kad jis pats negali objektyviai vertinti savo ir V. Adamkaus santykių su dabartiniu Seimu. "Spauda turi apie tai spręsti, įvertindama visas aplinkybes", - pabrėžė A. Brazauskas, atsakydamas į klausimą, ar jis sutinka su žiniasklaidoje pasirodžiančia nuomone, kad V. Adamkus yra gerojai ryžtingesnis bendraudamas su parlamentu nei jis.

ELTA

AMBASADOS KLAUSIMAS "PASISTŪMĖ Į PRIEKĮ"

Prezidentas Valdas Adamkus mano, kad jo pokalbiai su Italijos pareigūnais "smarkiai pastūmė į priekį" Lietuvos ambasados Romoje gražinimo klausimą. Šią problemą V. Adamkus priminė savo darbo vizito Italijoje metu susitikęs su šios šalies prezidentu Oscar Luigi Scalfaro ir ministru pirmininku Romano Prodi.

"Pokalbyje su premjeru buvo paminėta, kad Lietuva nepakankamai sumokėjo už šį pastatą. Bet kai pasakiau, kad apie pusę

inašų jau yra įmokėta, požiūris iš karto pasikeitė. Pažadėta spręsti šį klausimą konstruktyviai", - gegužės 18 d. vėlai vakare grįžtant į Vilnių žurnalistas lėktuve sakė V. Adamkus.

"Manau, kad smarkiai pasistūmėme į priekį, nors ir negavome tiesioginio patikinimo, kad ambasada bus atgauta", - tvirtino Prezidentas.

1945 m. rugpjūčio 1 d. Italija pastatą oficialiai perdavė Sovietų Sąjungai "kaip Lietuvos Respublikos teisių perėmėjai". ELTA

KĄ GABENA RUSIJA TRANZITU PER LIETUVĄ

Praėjusiais metais Rusija per Lietuvos teritoriją į Kaliningrado sritį nepervežė nė vieno karinės technikos vagono, tuo tarpu iš šios srities į Rusiją išgabenta 28 vagonai su tokia technika. Tai gegužės 19 d. per Vyriausybės pusvalandį Seime pareiškė krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius.

Krašto apsaugos ministerijos duomenimis, 1997 metais į Kaliningrado sritį nuvežti 27 vagonai sprogmenų, o iš srities išvežti 62 sprogstamųjų medžiagų vagonai.

Č. Stankevičiaus teigimu, į Kaliningradą vežami labai įvairūs karinės paskirties kroviniai, tačiau didžiąją dalį karinių krov-

nių sudaro akmens anglis, maistas, dyzelinis kuras bei mazutas. Ministras pripažino, jog Lietuvos turimi duomenys apie karinį tranzitą remiasi Rusijos pateiktais duomenimis, tačiau pažymėjo, jog pasirinktinai tikrinant tranzitu važiuojančius vagonus deklaruoti kroviniai visada sutapdavo su faktiškai esančiais.

1997 metais Rusija į Kaliningrado sritį nuvežė beveik 8 tūkst. karių, o iš ten oficialiai išvyko tik apie 3 tūkst. karių. Č. Stankevičiaus teigimu, dauguma demobilizuotų Rusijos karių per Lietuvą vyksta jau kaip civiliai asmenys, todėl duomenys skiriasi.

ELTA

NAUJASIS MINISTRAS STENGSIŠ VAIKUS SUGRAŽINTI Į MOKYKLAS

Naujasis švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis stengsis "sugražinti vaikus į mokyklas". Tai bus vienas pagrindinių tikslų, - gegužės 6 d. žurnalistas sakė ministras, prieš dieną prisiekęs Seime.

Pasak K. Platelio, "švietimo sistema turi tarnauti ne ministerijai ir mokytojams, o moksleiviams, kuriems reikia duoti kokybišką, kuo geresnį išsilavinimą". Mokyklos nelankančius vaikus vėl paskatinti siekti žinių pirmiausia bus mėginama "gražiuoju", o jeigu tai nepavyks, jau griež-

tesnėmis priemonėmis bus siekiama vykdyti Lietuvos istatymuose apibrėžtą nuostatą, kad visi vaikai iki 16 metų turi lankyti mokyklą, sakė ministras. Beje, naujausiais švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, Lietuvoje švietimo įstaigų nelanko apie 7 tūkstančius mokyklinio amžiaus vaikų.

"Vagos" leidyklos direktorius, poetas ir vertėjas, konservatorius K. Platelis švietimo ir mokslo ministro poste pakeitė krikščionių demokratų atstovą akademiką Zigmą Zinkevičių. ELTA

PIRATAI UŽPUOLĖ LIETUVOS LAIVĄ

Naktį iš gegužės 2 į 3 dieną Indijos vandenyne, maždaug už 40 jūrmilių nuo Tailando miesto Puketo, jūrų piratai užpuolė Lietuvos motorlaivį "Algirdas". Motorlaivis gabena krovininius tarp Tailando ir Singapūro. Į laivą sulipo apie 25 piratai, kiti liko greitaeigiam kateryje. Šaudydami į kairę ir į dešinę, piratai siautėjo laive, grasino igulai, talžė žmones automatų būžėmis, surakino antrankiais. Iš-

naršę kajutes ir kitas patalpas, jie pagrobė jūreivių asmeninius daiktus, pinigus. Krovinio nelietė, tačiau sudaužė visą ryšių įrangą. Piratai sunkiai sužeidė jauniausią 27 metų antrąjį laivo kapitono padėjėją Aurimą Šarachovą. Piratams pasiūlinus, laivo kapitonas į Klaipėdą paskambino mobilaus ryšio telefonu, kurio piratai nerado. Sužeistasis (nukelta į 7 psl.)

Konservatoriai - tarp uždaro ir kūrybiškumo

Gegužės pirmą sukako penkeri metai, kai buvo įkurta Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partija. Ta proga apie partijos problemas ir jos ateitį kalbamės su valdančiosios partijos pirmininko pavaduotoju, vienu iš konservatorių ideologu Mečiu Laurinkumi.

Mečys Laurinkus, TS (LK) pirmininko pavaduotojas: konservatoriai palieka sprendimo laisvę savo politikams.

- Neseniai skelbtose veiklos gairėse konservatoriai reiškė ketini-

mis socialinėmis programomis, išsitiesusi laike. Bet jeigu dešinė būtų nuoseklesnė, tai reformas darytų greičiau.

Kas partijoje vyksta dabar? Kai ji kūrėsi, į ją stėjo labai skirtingų žmonių, tad dabar laikas diferencijuotis. Partijos neišgyvens, jei neapsispręs, kam jos kalba: ar visiems, ar tam tikram žmonių sluoksniui. Čia konservatoriai neturėtų labai blaškytis - reikia ne tiek keisti orientacijas, kiek eiti į visuomenę, prisitaikyti prie aplinkybių.

snius. Pavyzdžiui, Didžiosios Britanijos konservatorių partijoje yra ir euroskeptikų, ir europatarių. Vyksta dideli ginčai, niekas to nelaiko antipartine veikla. Tokie dalykai išlaisvina žmonių mąstymą. O mūsų partijose yra daug susmulkėjimo, kuris paverčiamas principiniais dalykais. Tai rodo partijų nebrandumą, net žemą politinį lygį.

O santykiai su koalicijos partneriais - tai ne bendras kavos gėrimas, kaip gal kai kam atrodo, bet didelis menas išmokti bendradarbiauti, daryti kompro-

Gegužės pirmą dieną Vilniaus Dramos teatre Tėvynės sąjunga paminėjo penkerių metų veiklos sukaktį. Minėjime dalyvavo ir Lietuvos Seimo Pirmininko pavaduotojas Arvydas Vidiūnas (pirmas iš dešinės)

mus slinktis link centro dešinės. Ar tokios slinkties bus tinkamai sutiktos partijos apačių?

- Tokia kryptis - centro dešinė (nors žmonėms dar tenka paaiškinti, ką tai reiškia) - buvo pasirinkta iš pat pradžių, dar prieš rinkimus, ir programoje tai užfiksuota. Kai partija prieš penkerius metus kūrėsi, visuomenė nebuvo taip susisluoksniavusi, privatizacija tik pradėjo išibėgti, didžioji dalis mūsų rėmėjų buvo tarnautojai ar pensininkai, t. y. žmonės, gyvenantys iš biudžeto. Šiuo orientacijos pakartojimu norima pasakyti, kad partija lieka dešinės orientacijos ir vykdo dešiniąją ekonominę politiką, o centro dešinė reiškia, kad orientuojamasi į vidurinę gyventojų sluoksnį. Nors iš tikrųjų šiuolaikiniame pasaulyje partijų ideologinės linijos nustrina ir nemaža dalis nuostatų persipina. Iš principo tai nėra didelė bėda, tik reikia turėti aiškesnę savo partinę politiką, tam tikrą veiksmų planą, kuriame matytųsi aiškus, o ne surankiotas iš visur politikos kontūras. Ką, tarkime, reiškia dešinė ekonomikoje? Tai greitesnių reformų kryptis. Lietuvoje reforma su išlygomis, su tam tikro-

- Ar jaučiama, kad nemenka dalis partiečių ne iki galo supranta vadovybės daromus kompromisus? Ar tikėtis konferencijoje platesnių diskusijų?

- Beveik visi partijų suvažiavimai yra tam tikros partinės vienybės demonstravimas, ir didelių diskusijų vienos dienos renginyje laukti sunku. Reikėtų galvoti apie platesnę partinę diskusiją, nors tai gana keblus reikalas. Kiek ji turi būti vieša, kiek uždara? Yra tam tikra partijos struktūra, kuri net įpareigoja pirma kalbėti uždara, paskui viešai, bet tik apie bendrąsias pozicijas. Šiuolaikinėje visuomenėje, kurioje viskas paremta viešumu, uždari, struktūrizuoti partijų gyvenimai padeda išlaikyti pastovumą, bet, kita vertus, nukenčia kūrybiškumą. O kai žmogus nesijaučia aktyviai dalyvaujantis politiniame gyvenime, tai jis nenori būti ir partijos, jam nėra malonu. Partiniame gyvenime, regis, esame parėmę kai kurių nemalonių bruožų iš praeities: griežtą discipliną, nuobaudas, įrašus į partijos bilietą (juokiasi). Partijoje turi būti malonu, daug didesnė diskusijų laisvė, nes apie daugelį vidaus dalykų galima kalbėti atvirai, rašyti straip-

misus. Užsitęsę reikalai dėl tų poros ministerijų parodė, kad mes išėjė tik pradžiamokslį.

Reikėtų dar kelti klausimą apie tai, ar partijos gyvenimas atitinka šiuolaikinę visuomenę. Esmėnis dalykas - kalbėtis ne vien su politikais, kurie gal ir gali susitarti daugeliu klausimu, bet ir su gyventojais. Politikai atitrūkę nuo žmonių. Atrodo, kad visos pagrindinės problemos susitelkusios čia, čia randami sprendimai, bet neieškoma būdų patikrinti, ar visuomenė tam priitaria. Vyrauja nuomonė - jei ką nors nusprendėme, tai kaip elektoratas gali nepritarti? Tiesą sakant, tai yra tam tikras visuotinis konservatorių bruožas - konservatoriai palieka sprendimų laisvę savo politikams. Jei sprendimai pasiteisina, tai per kitus rinkimus jie perrenkami. Jei ne - tai žlunga. Bet tokia dešiniųjų nuostata labiau tiktavo anksčiau, o ne dabar. Socialdemokratų bendravimo su rinkėjais forma yra modernesnė ir veiksmingesnė, nes dialogas su gyventojais būtina reikalingas. Jau nebegalima pasikliauti vien savo vadų sprendimais.

Kalbėjosi
Rimantas Varnauskas

Žiniasklaida pasitikima labiausiai

"Respublika" pateikė "Baltijos tyrimų" duomenis, kurie rodo, kad labiausiai Lietuvos žmonės pasitiki žiniasklaida - 81%. Per pastarąjį mėnesį pasitikinčių žiniasklaida padaugėjo 6%. Antroje vietoje pagal žmonių pasitikėjimą yra Bažnyčia - ja pasitiki 68% apklaustųjų ir jų padaugėjo 5%. Trečioje vietoje yra žmonių pasitikėjimą pelniusi Prezidento tarnyba - šia insti-

tucija pasitiki 61% apklaustųjų ir jų padaugėjo 2%. Labiausiai "Baltijos tyrimų" apklaustieji žmonės nepasitiki komerciniais bankais, policija, teismai, Lietuvos Seimu ir Mokesčių inspekcija. Šiomis institucijomis nepasitiki nuo 78 iki 57% apklaustųjų. Komerciniais bankais nepasitikinčių žmonių sumažėjo 4%, tačiau šie dabar iš viso neturi nuomonės apie komercinius

bankus. Panašiai atsitiko ir su nepasitikinčiais Mokesčių inspekcija. 3-4% ir taip negausiai pasitikinčių žmonių prarado policija, Seimas ir teismai. Tuo pačiu 1-3% pagausėjo nepasitikinčiųjų ir neturinčių apie šias institucijas nuomonės. Viduryje liko Lietuvos bankas, savivaldybės, Vyriausybė, socialinis draudimas ir krašto apsauga. Šiomis institucijomis apklaustieji daugiau nepasitiki nei pasitiki. Tačiau iš šių institucijų tik Lietuvos Vyriausybė pasitikinčių padaugėjo 2%, kitomis institucijomis arba didėja nepasitikėjimas, arba apie jas nuomonės neturima.

ELTA

Prezidentas - Aukštaitijos sostinėje

Prezidentas Valdas Adamkus mano, kad Panevėžyje, kaip ir kituose didžiuosiuose Lietuvos miestuose, taip pat galėtų būti įsteigtas universitetas. "Miestą prie Nevėžio galėtų garsinti ne tik "Kalnapilio" alus, bet ir geresnę ateitį kuriančio akademinio jaunimo iniciatyvos", - sakė V. Adamkus, gegužės 8 d. viešėdamas Panevėžyje.

Susitikime su miesto tarybos nariais, apskrities departamentų vadovais, valstybės institucijų, miesto savivaldybės skyrių, bankų vadovais, visuomenės atstovais V. Adamkus pabrėžė, kad "valstybės ateitis gali būti kuriama tik tuomet, jeigu bus pasirūpinta tais, kuriems ta ateitis priklauso". "Manau, kad Panevėžyje kol kas neišnaudotos visos galimybės plėtoti jaunimo lavinimąsi ir švietimą", - teigė Prezidentas.

"Penktame pagal dydį Lietuvos mieste, Aukštaitijos sostinėje, verda aktyvus ekonominis ir kultūrinis gyvenimas. Panevėžys mūsų valstybei svarbus unikaliomis tradicijomis, turinčiomis Lietuvos kultūrą, garsinančiomis jos vardą. Ypač norėčiau paminėti šviesios atminties maestro Juozo Miltinio sukurto

ELTA

Seimo narys siūlo pirmalaikius rinkimus

Kazys Bobelis spaudos konferencijoje gegužės 14 d. pareiškė, kad valdančioji partija, jo nuomone, galutinai susikompromitavo. Jo nuomone, tautai vadovauja partija, kurios vadovais žmonės pasitiki mažiausiai. Seimo narys mano, kad turi būtų rengiami pirmalaikiai Seimo rinkimai.

Lietuvos radijas

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831.
Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Winstbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Lietuvos konservatoriams skilimas negresia

Vilniuje vykusioje konservatorių konferencijoje pagrindinė mintis buvo ta, kad joks skilimas Tėvynės sąjungai negresia, partija sėkmingai dirba ir yra pasiryžusi laimėti 2000 metais vyksiančius Seimo rinkimus. Konferencija buvo skirta partijos įkūrimo penkmečiui. Seimo ir konservatorių partijos pirmininkas Vytautas Landsbergis pabrėžė, kad jiedu su Gediminu (Vagnoriūmi) neturi ko dalytis, tik atsakomybę už Lietuvos reikalus. Pasak jo, konfrontacijos nėra ir nebus. Vytautas Landsbergis pripažino, kad konservatoriai padarė ir tebedaro tam tikrų klaidų. Jis teigė, kad Tėvynės sąjunga išgyvena didelių išmėginimų laikotarpį - partija puolama labiau, negu buvo puo-

lamas Sąjūdis. Iš jos laukiama daugiau nei iš buvusiųjų, o kiekvieną klaidą bandoma paversti žmonių nusivylimu. Todėl, pasak p. Landsbergio, reikia kuo greičiau spręsti nuosavybės ir indėlių grąžinimo problemas, sparčiau vykdyti valymo reformą, tuo pat metu atkreipiant dėmesį į savivaldybes, nes "jos, o ne pirmininkas, ne Gediminas, yra Tėvynės sąjungos vizitinė kortelė". Tėvynės sąjungos valdybos pirmininkas, ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius siūlė nekenkti sau patiems. Jis užsiminė, kad įvaizdį menkina ne esminės klaidos ar korupcijos skandalai, o "atsitiktiniai skandaliukai dėl klaidingų laikysenų ar neatsargių pareiškimų". Konferencijoje dalyvavo 274 de-

legatai, kurie atstovavo 17,631 konservatorių iš 77 skyrių. Konferencijos dalyviai vieningai pritarė 1998 metų Tėvynės sąjungos veiklai ir nutarė sušaukti suvažiavimą šių metų lapkričio mėnesį.

LR

Kaune įsikūrusi bendra Australijos ir Lietuvos įmonė "Soft-den" ruošiasi pradėti nešioja-

Kauniečiai gamins nešiojamuosius kompiuterius

mųjų "Note books" tipo kompiuterių gamybą. Ši įmonė įkurta prieš pusmetį. Pasak jos vadovo Antano Guogos, įkurta bendra įmonė paskatino galimybes Lietuvoje kurti ir eksportuoti kompiuterių programas. P. Guoga, dirbęs Hong Konge ir Filipinuose Australijos firmos filialuo-

se, teigia, kad Lietuvos programuotojai labai gerai parengti ir dirba tikrai profesionaliai. Šiuo metu kompiuterių programų kūrimas ir eksportavimas yra pats pelningiausias verslas pasaulyje. Todėl, P. Guogos nuomone, Lie-

(mukelta į 4 psl.)

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisyti redakcijos nuožūra**Dvigubos moralės painingos**

Yra šalis... šalis ta Lietuva vadinasi... koks mielas kraštas, kurio taip netekau ūmai! - ilgesiu dūsavo Pranas Vaičaitis, atsidūręs Rusijoje, laikomas žandarų kalėjime.

Kiek ilgesiu ir skausmu dūsavo lietuvių sibiriskose Rusijos platybėse, kalėjimuose, priverčiamuose darbuose? Ūmai, vogčiomis buvo išvežti iš savo mielo krašto, kurio dauguma daugiau ir nebematė.

Ši baisi tragedija vyko civilizuotame pasaulyje, kurį dažnai kalba apie laisvę, teisėtumą ir žmogiškumą. Išsiskiria žodžiai ir darbai. Dėl to prieštaravimo yra nebe viena šalis, kur žmonės ūmai netenka viso, kas jiems yra brangus: savo žemės, savo namų, savo gyvybės.

Lietuvai tų kančių simboliu yra tapusios birželio dienos. Rodos, koks piktasis sąmoningai būtų parinkęs tas dienas, kada Lietuvoje gamta atsiskleidžia visu savo gaivumu, kada laukuose noksta lietuvių triušo susėti vasarai. Jie brandžiai noko nepriklausomos Lietuvos laisvėje, ramybėje ir dideliame kūrybos karštyje.

Visa tai buvo nutraukta Maskvos užpuolimo "žmogaus laisvės, jo teisių ir geresnio gyvenimo" vardan... Kokiu piktu melu tai nuskamba! Kokia žiauri neteisėybė daroma, kai žudoma taiki ir rami tauta, kai šimtai tūkstančių jos žmonių išvežami iš savo mielo krašto baisiam vargui ir mirčiai! "To neišreikš nė vienas raštas"... To neišsakys žodžiais ir nesupras niekas, kas tos baisios tragedijos nėra pats išgyvenęs.

Birželio siaubingosios dienos mums mena lietuvių tautos kančią, kuri savo didumu ir skaudumu negali būti lyginama su jokia kita nelaimė praeityje. Kitados buvo šurpių juodojo mario ir bado metu, didelės nelaimės, suklojusios į kapines dešimtimis tūkstančių žmonių, bet visi žinojo, kad jie mirė ne nuo pikto žmogaus kruvinos rankos. Buvo taip pat sunkių ir ilgų nelaisvės dienų, buvo persekiojimų ir trėmimų, tačiau niekada jie nepalietė žmonių masės ir nebuvo vykdomi planuoti ir organizuoti su tikslu sunaikinti pačią tautą. Tokio žudymo griebėsi tik Sovietų Rusija.

Mūsų laikų barbarybė yra tuo baisesnė, kad tarp jos talkininkų yra ir laisvųjų, vadinamųjų krikščioniškų tautų. Nesistebėkime, kad Dievą paneigę žmonės tampa žvėrėmis ir pamina Jo įsakymą: Nežudyk! Mus supurto, kai tautos žudymo dalininkais pasidaro ir tie, kurie pripažįsta tą Dievo įsakymą ir teisę kitiems gyventi, tačiau silpnėsių ir pavergtų bei žudomų tautų negina. Atrodo, tarsi tauta būtų ne tas pats, kas ir atskiras asmuo, o tautos naikinimo ir žudymo Dievo įstatymai nedraus. Tai iškreiptos, egoistinės ir nekrikščioniškos sąžinės pasiteisinimas, kuriam nėra jokio pateisinimo jokiais laikais.

Ar tai nėra dvigubos moralės matas? Kai žmogžudystė smerkiama ir įstatymais persekiojama, tai tautų žudystė nutylima ir pakenčiama. Daug daugiau: su žudiku bendradarbiaujama ir prekiaujama.

Birželio įvykiai, mūsų kasmet jautriai prisimenami, kviečia visus prisiminti mūsų seserų ir brolių testamentinius žodžius, kuriuos jie įrašė troškiose išvežimo vagonuose, kuriuos krauju įrašė kalėjimų sienose. Tai - meilė, auka, kova ir malda už Lietuvą!

Sovietų Sąjungos trėmimai yra tokia dvidešimtojo amžiaus barbarybė, kuri nužudytų ir nukankintų žmonių skaičiumi pralenkia visus laikus. Deja, netruksta to laikotarpio garbintojų!

Europos saugumo raktas**Darius Furmonavičius**

gerovės augimą.

Kartais sakoma: kam Lietuvai reikia stoti į NATO, juk ta narystė brangiai kainuos. Bet nedalyvaujant šioje organizacijoje Lietuvos gynybos išlaidos būtų daug didesnės, nes drauge apsiginti visada lengviau nei vienam. O ir paties NATO plėtimosi išlaidos, pasak jo generalinio sekretoriaus J. Solanos, sudaro tik nedidelę dalį metinio 465 milijardų dolerių biudžeto. Lietuva pati, jos teritorija yra labai svarbi Europos saugumui ir stabilumui. Lietuvos balsą, jos nuomonę turi girdėti didžiosios Vakarų valstybės. Tai ypač svarbu NATO - Rusijos bendradarbiavimo kontekste.

Kartais girdėti ir kitas teiginys: kam Lietuvai ta narystė ES, juk ten tiek daug socializmo ir iškreiptų naujųjų vertybių. Atsakymu taip: panašiai kaip Suomijai, dalyvavimas ES jau reiškia ir saugumo problemų sprendimą. Suomijai, įstojusiai į ES, nebėliko Sovietų Sąjungos grėsmės. Lietuva pripažinta kaip viena aktyviausių Partnerystės taikos labui programos narių, nes per 1997 metus dalyvavo beveik 160-tyje įvairių renginių, įskaitant ir karines pratybas bei kursus. Mūsų šalis stengiasi būti Baltijos kraštų lydere, siekdamas NATO narystės. Kuriamas mobilus tankų batalionas, iš esmės vadovaujama jungtinių Baltijos kraštų oro pajėgų kūrimui. Lietuva taip pat įrengia šiuolaikinę įrangą saugomą rytinę sieną.

Nors Rusija ir teigia, kad neprieštarauja Baltijos valstybių narystei Europos Sąjungoje, iš tiesų yra, matyt, priešingai. Tai liudija ir Rusijos siūlytos Baltijos valstybėms vienpusės saugumo garantijos, ir sienos sutarties su Latvija bei Estija pasirašymo vilkinimas, tebesitęsiantys grasinimai ir kaltinimai abiem šioms valstybėms dėl rusakalbių gyventojų teisių negerbimo, ir priešiskumas Baltijos valstybių siekiui tapti NATO nariais. Nors Lietuva pasirašė sienos sutartį su Rusija Karaliaučiaus regione, tačiau ją dar turi patvirtinti Rusijos Dūma, o Dūma, matyt, reikalaus, kad Lietuva pasižadėtų nestoti į NATO. Rusija stengiasi priešinti Baltijos valstybes vieną su kita.

Kodėl Lietuvai yra svarbu įstoti į NATO ir ES?

NATO ir ES yra aukščiausios organizacijos tobulėjančioje Europos saugumo sistemoje. Iš grynai karinės gynybinės organizacijos NATO transformuojasi į politinio ir saugumo bendradarbiavimo organizaciją, žinoma, išlaikydama karines gynybines funkcijas. ES - tai vakarietiška Europos ekonominė erdvė, kurioje stengiamasi suvienodinti ekonominio šeimininkavimo taisykles ir įstatymus, šalinti gėrybių ir žmonių judėjimo kliūtis. Dalyvavimas NATO ir ES iš esmės garantuos Lietuvos saugumą, Lietuvos valstybės stiprėjimą ir žmonių

Vokietija mato Estiją kaip Baltijos valstybių atstovę derybose dėl narystės Europos Sąjungoje. Šiai nuomonei pritaria ir Europos Komisija, ir dauguma Europos šalių. Žinoma, prekybos požiūriu Estija yra gerokai atsiplėšusi nuo kitų Baltijos kraštų - jos didžiausia prekybinė partnerė yra Suomija, o ne Rusija, kaip Latvijos ar Lietuvos. Bet gyvenimo lygis yra panašus; Lietuvoje pagal perkamąją galią jis net šiek tiek aukštesnis.

I kurią iš šių organizacijų Lietuva įstos pirmiausiai?

Pagal visą šių organizacijų plėtimosi strategiją pirmiausiai plečiasi NATO, po to ES. Tai ne kartą pabrėžė NATO generalinis sekretorius J. Solana. Be to, ES turi daugybę biurokratių kliūčių, kurias įveikdama net Austrija sugaišo penkerius metus. NATO saugumo kelias, atrodytų, Lietuvai yra tiesesnis ir greitesnis - tereikia maždaug dviejų metų, kad NATO kraštų parlamentai patvirtintų narystę. Žinoma, laimėti visų NATO kraštų vyriausybės ir parlamentų politinę paramą nelengva, bet nėra neįmanoma.

Lietuva turi geresnius šansus būti pakviesta į NATO antroje plėtimosi bangoje 1999 metais, palyginti su Latvija, Estija, Bulgarija ar Rumunija. Ji jau pasirašė sutartį su Rusija, joje nėra gausybės rusakalbių. Ji ribojasi su būsima NATO nare Lenkija, o juk pirmiausiai NATO bus

linkusi kvieisti besiribojančius kraštus. Bulgarija ir Rumunija turi per trumpą demokratines raidos kelią.

Žinoma, Lietuvos narystė NATO antrajame plėtimosi rate priklausys nuo to, kaip rutuliosis Baltijos kraštų bendradarbiavimas saugumo srityje, Baltijos ir Šiaurės šalių bendradarbiavimas, NATO ir Rusijos santykiai.

Kas paspartintų Lietuvos narystę NATO?

Vienas svarbiausių veiksnių, spartinančių Lietuvos narystę NATO, yra efektyvios Lietuvos gynybos sistemos sukūrimas. Lietuva kariavo ilgiausią naujausių laikų Eurpos istorijoje partizaninį karą ir turi didelę istorinę karybos patirtį. Tad sukurti gynybos sistemą neturėtų būti labai sunku. Kita vertus, tam valstybė turi turėti pakankamai lėšų, pakankamai surinkti mokesčių. Tad labai svarbu pritraukti kiek galima daugiau NATO kraštų tiesioginių investicijų, kurios kartu netiesiogiai didina Lietuvos saugumą, nes NATO šalys bus suinteresuotos ginti savo kapitalą. Žinoma, daug priklausytų net ir nuo Lietuvos ir Japonijos santykių plėtos, nes Japonija yra viena didžiausių pasaulio investuotojų, nors dabar ir apimta krizės. Taip pat Lietuva turėtų skatinti eksportą, atgaivindama sovietų nutrauktus prekybinius ryšius: tradicinį aukščiausios kokybės maisto prekių, tekstilės, lininių dirbinių eksportą į Angliją ir Vokietiją, kitus Vakarų kraštus.

Baltijos valstybių bendradarbiavimas saugumo ir gynybos

(nukelta į 5 psl.)

Knygos "Baltijos valstybių užgrobito byla" (JAV Kongrese Charles J. Kersteno komiteto dokumentai, 1953-1954 m.) mėcenatai Marija ir Antanas Rudžiai

R. Šuikos nuotr.

Marcijona Kojelienė**MANO PRISIMINIMAI**

6

Prašė išvažiavusiems viską papasakoti, jei susitiks. Nesitikėjau susitikti. Bet Dievas davė, kad susitikau, ir ne vieną kartą.

Daktarai vis sakė paimti į namus. Pasveikti nėra vilties. Sakė ir Kosteliui girdint. Jis norėjo, kad paimtumėm. Bet, Dieve, kaip paimsi. Enkavedistai visur tikrina pasus. Eina per namus kas nakti. Sakiau, kad nėra rūbų. Kai Juzė atvažiuos, atveš rūbus ir paims. Kostelis prisiminė, kad namuose buvo dideli kailiniai, tai sakė: "Suvyniokite į kailinius ir išvežkite".

Vieną kartą, man pas jį esant, buvo priepuolis. Išsižiojęs gargaliuoja. Aš bėgu pas seseris, bet nė daktaro, nė seserų. Atbėgu verkdama atgal. Po valandėlės sakė: "Aš girdžiu, kad mama dejuoji, ir man rodesi, kad aš šaukiau visa gerklę, kad gelbėkit. O mat, tik gargaliavau". Sesuo sakė, kad priepuoliai buvo nerviniai.

Kasdieną bėgdavau į miestą ką nors nupirkti valgyti. Išvirdavau ar iškepėdavau pas tą bobikę, kur gyvenau. Kai bausis speigas, kartais nakvodavau ligoninėje. Vargšelis ištis abi rankes, kad mane apkabintų, kad atsigulčiau šalia. Palata buvo šalta, radiatoriai sugėdė, nedaug šildė. Jis bijojo, kad aš nesusalčiau.

Vieną vakarą išėjau į koridorį, susirangiau ant kėdės, kojas padėjau ant radiatoriaus ir užmigau. Atsibudusi įėjau į palatą, ir Kostelis sakė: "Džiaugiasi, kad mamos nebuvo. Buvo užėjęs priepuolis, būtų nervavusi". Kitą kartą nubėgau pas savo bobikę ką nors padaryti valgyti. Buva labai pavargusi, atsigulčiau ir užmigau.

Moksleivių ateitininkų kuopos valdyba Kražių "Žiburio" gimnazijoje 1930 m. Sėdi: (iš kairės) Vladas Šimaitis, mires Chicagoje, teisininkas, Elena Kojelytė, Sibiro tremtinė, mirusi Vilniuje, Kostas Kojelis, kuopos pirm. Stovi Jonas Valantiejus, gyv. Chicagoje, ir Rociūnas (?)

Nežinau, kiek miegojau. Atsibudusi iškečiau blynėlių ir nubėgau į ligoninę. Kostelis susirūpinęs. Sakė: "Aš maniau, kad mama suvažinėjo". Išties rankas, apkabino ir išbučiavo: "Ačiū Dievui, kad parėjai". Aš sakau, kad bėgu takeliu, kur niekas nevažiuoja. Tada Kostelis į ausį: "Maniau, kad areštavo".

Ligoninėje kalbėdavome apie viską. Apie gyvenimą, apie draugus (partizanus), kurie jam paremti davė 200 rublių. Atsisveikindamas su Gerhardu, jam palikęs savo kėlnes. Nors akelėmis nebematė, bet norėjo gyventi. Aš sakiau, kad abudu vaikščiosime, kartu eisime į bažnyčią. Visuomet gulėjo užmerktomis akelėmis. O jei atsimerkdavo, akelės buvo gražios. Aš kartais užmiršdavau, kad nemato. "Niekio nematau", sakydavo. Mirdamas neatidarė akių. Ramiai kvėpa-

vo, ir sustojo kvėpuoti (1950.II.14).

Prieš mirdamas Kostelis pasakojo, kad prieš išvažiavimą į Kauną kun. Stirbis visą naktį stovėjęs prie jo, verkęs ir atsiprašinėjęs. Sakė, kad gal mes tau mirtį priartinom. Žadėjo melstis - jei liks gyvas, tai už gyva, jei mirs, už mirusį. Kostelis sakė, kad jo išpažintį išklaušė. Aš supratau, kad kun. Stirbis. Komunią į ligoninę atnešė ir paskutinį patepimą davė kun. Žitkus.

Kai Kostelis numirė, tą naktį išbėgau iš ligoninės pas tą savo bobikę. Buvo vidurnaktis. Septintą valandą ryto bėgu pas Eugenijų (kun. Eugenijus Jokubauskas, Kostelio klasės draugas Kražių gimnazijoje). Sutikau varpininką ir paprašiau, kad paskambintų varpais. Tada dar buvo galima skambinti. Dabar ne. Seniai varpus besu girdėjus. Palaukiau, kol kunigas atsikėlė. Buvo dar tamsu, nes naktys ilgos. Kai atsikėlė, įėjau pas jį ir pasakiau savo bėdas. Paprašiau, kad atlaikytų pamaldas. Pažadėjo ir pasakė, ką turiu daryti: į mirusiųjų registravimo įstaigą nunešti pasą ir nueiti į laidojimo biurą gauti laidojimui leidimą. Jis pažadėjo pats ir karštą užsakyti. Sako, nesirūpink. Bet neturiu jokių rūbų lavoną aprengti. Bėgu į ligoninę paprašyti, kad skrodimo nedarytų, kad aš noriu paimti. Nuėjau į lavoninę. Visi lavonai nuogi, bet aš šiandien negaliu paimti, o rytoį sekmadienis, ir lavoninė uždara. Aš noriu pasą sutvarkyti, kad pirmadieniui viskas būtų padaryta ir galėčiau paimti. Nubėgusi pas kunigą gavau marškinius ir apatines kėlnes. Gaspadinė susiuvė. Tada nubėgau į lavoninę, daviau sanitarei tris rublius, ir ji padėjo apvilkti. Radau, kad skrodimas padarytas. Paliktos kepenys, plaučiai ir širdis. Sakau - čia mano sūnelis. Sanitarė - ne čia, kitur. Dar niekam nebuvo darytas skrodimas. Mano sūnelis pirmas. Sveiki plaučiai, kepenėlės, širdelė nedidelė, sveika. Mano sūnelis yra sakes, kad žmogaus širdis nedidelė.

Su sanitare ištraukėm į kitą palatą, kur mirusius šarvoja. Paklėm ant paaukštinimo. Tada bėgu į mirusiųjų registravimo įstaigą, kur reikėjo pasą nunešti. Reikėjo parašyti vardą ir pavardę ir adresą. Daviau pavardę ir sakiau, kad Kaune gyveno. Pasirašyti nemokėjau. Į laidojimo biurą nenuėjau. Nesupratau. Savo gyvenime pirmą tokį

(nukelta į 4 psl.)

■ NATO generalinis sekretorius Javier Solana interviu Rusijos telekompanijai NTV gegužės 26 d., kalbėdamas apie Baltijos šalių priėmimo į NATO galimybes, pareiškė, kad "mes turime visus su tuo susijusius klasimus aptarti su Rusija ir atsižvelgti į jos nuomonę". Kartu J. Solana pažymėjo, kad kiekviena šalis turi teisę pasirinkti, prie kurios saugumo struktūros ji norėtų jungtis. Kalbėdamas apie įvykius Latvijoje, NATO generalinis sekretorius užtikrino, kad NATO "gins visus ESBO principus, įskaitant ir tautinių mažumų teises".

■ Šiaurės Atlanto Asamblėjos sesijoje Barselonoje, Lietuvos Seimo delegacijos siūlymu, buvo nutarta 2001 m. Šiaurės Atlanto Asamblėjos sesiją surengti Vilniuje - pranešė Eltai Seimo spaudos taryba. Dėl teisės surengti didžiausią NATO šalių parlamentarų forumą su Lietuva varžėsi Bulgarija, Slovėnija ir Makedonija. 1998 m. birželio 8-10 d. Lietuvoje lankysis Šiaurės Atlanto Asamblėjos Gynybos ir saugumo komiteto delegacija, kuri įvertins šalies gynybos pajėgumą ir bendrą politinę situaciją. Asamblėjos sesijos darbe Barselonoje dalyvavęs žymus politikos ekspertas Zbigniew Brzezinski pabrėžė, kad kitas NATO plėtros etapas turi būti greitas ir neapimantis daug šalių, tačiau turi vykti dviem - pietų ir šiaurės kryptimis. Tai gali būti dvi šalys iš pietų ir viena iš šiaurės. Kandidatai į NATO, jo nuomone, turi būti kviečiami ne grupėmis, o individualiai kviečiant geriausiai pasirengusius.

■ Rusijos Baltijos laivyno vadas Vladimiras Jegorovas "Interfax'ui" pareiškė, kad NATO ir Rusijos jėgų Baltijos jūros regione balansas sudaro 3:1, o tai, pasak jo, Rusijai yra visiškai priimtina, kadangi jos karinė doktrina yra gynybinio pobūdžio.

Kauniečiai gamins nešiojamuosius kompiuterius

(atkelta iš 2 psl.)

tuvoje verslininkai turėtų atidaryti kuo daugiau firmų, programuojančių užsieniui. "Softden" daugiausia kuria buhalterinės, gamybos, produkcijos apskaitos programas. Šios programos kuriamos eksporto įmonėms, kurios bendradarbiauja su Rytų Europos valstybėmis ir Rusija. Kaune kompiuterių programos kuria ir bendros Lietuvos - JAV įmonės "Ekunoks", "No Magic" ir kitos. Įmonės viena kitai netrukdo, nes kuria skirtingas

programas, skirtas konkrečioms užsakovams. Nešiojamasis kompiuteris, kurį ketina gaminti "Softden", Lietuvoje kainuos apie 6000 litų, tai yra trečdaliu pigiau, nei tie, kurie atvežami į Lietuvą. Lietuviškieji kompiuteriai bus ir geriau aprūpinti programomis. Speciali buhalterinė programa leis dirbti dideliame tinkle. Šiai programai sukurti prireikė 12 mėnesių. Programa bei jos metų priežiūra turėtų kainuoti 999 litus.

LA

Laikinosios sostinės aukštuomenė - tik prisiminimas

Vida Savičiūnaitė

Iš dvaro - į Kauną

"Iki šiol negaliu praprasti prie butelių ant stalo", - pildama į taurę prancūzišką vyną sakė Lietuvos prezidento Antano Smetonos sūnė Jadvyga Neniškytė-Smetonienė. Ji gerai prisimena laikinosios sostinės aukštuomenės puotas, jose galiojusias etiketo taisykles, ponų ir ponių madas bei kai kurias prabangos kainas.

Sunku patikėti, kad elegantiškai, guviai poniai Jadvygai jau 87-eri. Demonstruodama puikią atmintį, lakonišką, orų kalbėjimo būdą, ji papasakojo "Savaitgaliui" įspūdžius iš priekario Kauno aukštuomenės pobūvių, kuriuose pradėjo lankytis dar 1927 metais.

Tuo metu panelė Jadvyga Kaune mokėsi "Aušros" gimnazijoje ir gyveno dės namuose. Į Kauną atvyko iš Turdvariu vadinto Neniškių dvaro Rokiškio rajone, kur mėgo lankytis ir Maironis. Baigusi mokslus ponija Jadvyga dirbo Švietimo ministerijos Kultūros departamente. Ji buvo visu kultūros įvykių centre. J. Smetonienė skirstė stipendijas studijuoti užsienį išvykstantiems jauniems menininkams.

Ponia Jadvyga kilusi iš bajorų giminės. Tai liudija jos namuose

ant sienos įrėmintas bajorystės titulų liudijantis dokumentas. Dabar gyvena viena miesto kraštyje esančio daugiabučio namo bute.

"Man patinka būti vienai. Greitame name gyvena duktė. Čia gera, netoli miškas, - sakė J. Smetonienė, kasdien keletą valandų praleidžianti prie pianino. - Dabar, kai gyvenu savo malonumui, bandau atsigriebti už tai, ką iš manęs atėmė likimas".

Rimtai susieti savo gyvenimą su muzika jau sutrukdė 18 metų trukusi tremtis.

Ponia Jadvyga prisimena, kad Karininkų ramovės puotose pradėjo lankytis dar su dėdės šeima. Vėliau visur dalyvaudavo su savo vyru. Didžiausi metiniai pokyliai buvo rengiami Naujųjų metų ir Vasario 16-osios proga. Vykdavo ir diplomatinio korpuso pokyliai. Kalėdos bei Velykos dažniausiai buvo švenčiamos šeimos.

Kitomis progomis aukštuomenė, miesto inteligentija (gydytojai, teisininkai) rinkdavosi "Metropolyje". Šiame restorane švestos Užgavėnės, vykdavo kaukių baliai. "Konrado" kavinė buvo užkariavę dailininkai, rašytojai. Ten, pasak J. Smetonienės, gyvenimas virė, vyko diskusijos, įvairūs kūrybiniai sandoriai. "Versalyje" daugiausia rinkdavosi jaunimas. Ten vyravo demok-

Los Angeles Latvių centre Amerikos Baltų Laisvės lygos vadovybė balandžio 18 d. su svečiais iš Washingtono: senatorius Richard Durbin (4-tas iš dešinės) ir valstybės sekretorės asistento pavaduotojas Kanados ir Europos reikalams dr. Ronald Asmus (antroje eilėje su akiniais).

Valstybės sekretorė Madeleine Albright ir sen. Richard Durbin buvo apdovanoti Baltų laisvės žymenimis. Albright vardu žymenį priėmė ir 200 žmonių auditorijai pagrindinę kalbą pasakė dr. Asmus. Nuotraukoje matomi lietuviai, lygos veikėjai: Angelė Nelsienė - vykd. vicepirmininkė, M. Šepikaitė, J. Matulaitis, G. Leškys, H. Stevens, R. Švinauskas

ratiškesnis etiketas.

Metinius pokylius Karininkų ramovėje finansuodavo vyriausybė. Vakarojimas "Metropolyje" buvo brangus. Jadvyga prisimena, kad kartą su vyru šiame restorane paliko per 100 litų, nors, pasak jos, nei daug valgė, nei gėrė. "Dviese be 50 litų apskritai nebuvo ko eiti į "Metropolį", - sakė pašnekovė. - Palyginimui galiu pasakyti, kad bekonas eksportui į Angliją kainavo 80 litų".

Į didžiųjų metų švenčių pokylius rinkdavosi maždaug ta pati publika - vyriausybės nariai, valdininkai, diplomatai, kariškiai su poniomis. Nei moterys, nei merginos be palydos į pobūvius nevaikščiodavo. Net į studentų puotas mergaitės po vieną neateidavo. Vienišiemis vyriškiams tokio apribojimo nebuvo.

"Pokyliams ruošiasi ypatingai. Kiekvieną kartą ponija turėjo ateiti su kitokia suknele. Jei kuri išengdavo su ta pačia, kitos patylomis nusišypsodavo. Piktos apkalbos nebuvo madingos", - pasakojo J. Smetonienė. Pasak jos, Kauno damas rengdavo Parvyžiaus madų salono savininkė ponija Trejienė. Pas ją buvo galima išgyti tik vienetinių modelių. Išradingoms moterims, turinčioms kūrybingas siuveljas, nebuvo būtina kaskart pirkti naują suknelę. Drabužius galima perdaryti, pritaikant naujų

akcentų.

"Viena ponija turėjo dvi sukneles, - prisiminė J. Smetonienė. - Bet ji taip išradingai jomis manipuliudavo, kad kaskart atrodė labai originaliai". Be makiažo į pokylį taip pat nebuvo einama. Ponios lankydavosi "Smart" salone, kurio paslaugos buvo brangios.

"Kartą su teta buvome tame salone, tai ji, rodos, už abi sumokėjo apie 100 litų. Tada buvo daromas visai natūralus makiažas, ne toks kaip dabar ryškus - baisu žiūrėti, - sakė ponija Jadvyga. - Buvo toks švietimo viceministras Masiliūnas, jis turėjo nepaprastai gražią žmoną. Jis neleisdavo jai dažytis, bet ji vis tiek eidavo į "Smart" saloną. Makiažas būdavo toks subtilus, kad vyras nepastebėdavo".

Atliekant manikiūrą buvo lakuojamas tik nago vidurys. Taip savo nagus ponija Jadvyga lakuoja iki šiol ir kasdien. "Man kažkaip tvarkingiau atrodo", - šypsojosi pašnekovė.

Be kojinių moterys nevaikščiodavo į restoranus net karščiausią vasaros dieną. Palangoje taip pat negalėjai ateiti į restoraną ar kavinę tiesiai iš paplūdimio - plikomis kojomis.

Pokylių suknelės buvo tik ilgos, batukai - tik aukštakulniai. "Vienu metu tapo madingos "parčinės" - blizgučiai siuvinėtos suknelės, - prisimena J. Smetonienė. - Dieve, būdavo, blizga salė nuo visokių gyvatės pavida-

lo, juos atspalvio suknelių". Vėliau buvo madingas "Pambarchat" tipo šilkinis, daugiausia juodas aksomas. Jis ypač patogus, nes nesiglamžo. Iš jo buvo siuvamos suknelės su pailgintomis rankovėmis. Prie tokio rūbo

tiko pirštinais, nors moterims jos nebuvo privalomos.

Kas kita - vyrams. Vyrui pirštinais buvo privalomas atributas, kad šokdamas plika ranka nečiupinėtų dekoltuotos damos nugaros. Be abejo, vyrams tokiuose pokyliuose buvo privalomas smokingas arba frakas. Kariškiai dėdavo šventinę uniformą. Vyriški lakuoti batai nebuvo madingi. Tokių dekoltuotų moterų kaip dabar nebuvo. Gili iškirptė įprasta tik nugaroje, bet ne ant krūtinės. Dekoltuotą figūrą palaikydavo specialūs korsetai. Suknelės dažnai būdavo trumpomis rankovėmis.

"Prisimenu vieną diplomatų pokylį, vykusį apie 1928 metus, - pasakojo J. Smetonienė. - Ypač gražiai atrodė italai - tamsiai mėlynomis uniformomis, su akselbantais. O Rusijos ambasadorius atėjo su šilkine "rubaske", auliniiais lakuotais batais, galinė kelnėmis. Jis taip keistai atrodė, kad visi nesiderino prie puo-

šios publikos". Karininkų ramovėje buvo šokių salė ir didžiulė kavinė, kur visi užimdavo staliukus. Kavinėje veikė ruporas, per kurį buvo girdėti, kas vyksta šokių salėje. Šokiams vadovaudavo specialus žmogus. Dažniausiai šokiai prasidėdavo nuo suktinio. Vėliau buvo šokamas fokstrotas, angliškas valsas, tango. Neetiška buvo šokti iki suprakaitavimo.

Neturintys klausos ar nemo-

kantys šokti visai nešokdavo. Didžiuosiuose pokyliuose dalyvaudavo ir Prezidentas A. Smetona, tačiau jo šokančio ponija Jadvyga nėra mačiusi. Jis dažniausiai šnekučiuodavosi su

(nukelta į 5 psl.)

MANO PRISIMINIMAI

(atkelta iš 3 psl.)

pergyvenimą turėjau. Skubėjau į Vilnių pranešti, kas atsitiko. Dar turėjau pinigų bilietui. Traukinys atėjo vidurnaktį. Greitasis traukinys visada ateidavo vidurnaktį. Ir į Kauną išeidavo vidurnaktį. Du kartu Kosteliui esant ligoninėje teko važiuoti. Abu kartu, parvažiavusi į Vilnių, paklydau. Bėgu tekina, gatvės tuščios. Kur ne kur lempelė spinksi ir milicininkai stovinėja už namų kampų.

Parvažiavusi į namus, pabuvau sekmadienį, o pirmadienį su Elzele atvažiavome į Kauną. Ir vėl nuėjome pas Eugeniją, nes nenusivežėm kelnų. Nežinau, neturėjome ar pamiršau. Atsivežėm tik kojines. Kunigas davė šokias tokias viršutines kelnas. Krautuvėse nupirkti nebuvo. Tada abi nubėgom į ligoninę, apvilkom kelnas ir kojines apavėm. Dabar vėl pas Eugeniją. Jis pasiuntė bažnyčios sargą parūpinti duobkasių ir sunkvežimį karstui į kapines nuvežti. Bet sunkvežimio negavo. Jau pavakarys, o sunkvežimio nėra. Tada gavo platformą, ant kurių veždavo malkas vienu arkliu, ir šlajukus kunigui vežti. Nuvažiavome į ligoninę. Karstą padėjo ant platformos, o aš sakau kunigui, kad į kapines nevažiuotų. Ačiū, kad išleisi iš lavoninės. Bet jis sako, kad pabūsiu visą laiką. Buvo baisus šaltis, tada staiga atleido, sniego prigrūdė ir vėl šaltis. Apačioj vanduo, baisios provežos. Važiuojant į pakalnę per provežą, maniau, kad apsisversim. Eugulį kapinės tolokai, važiuojant paneriais. Kapinės senos, nes krūmais apaugę. Buvau sakiusi, kad užteks karsto balto, bet buvo gražiai nudažytas ruda spalva. Ir kryžukas rudas. Iš namų aš atvežiau "dievamūką" (Nukryžiuotąjį) ir prikalem prie karsto.

Atvažiavę į kapines, radom duobę iškastą. Paduodu mirusių registracijos raštą, bet laidoti atsisako. Reikia laidotuvių biuro leidimo. Man kun. Jokubauskas buvo sakęs, bet aš nesupratau. Maniau, kad iš registracijos įstaigos tik reikia. Bet vėl Eugenijus padėjo. Vietoje sumokėjom 80 rublių ir leido palaidoti. Palikau čia mielą savo sūnelį. Palaidojom paskutinėje eilėje. Gerai išžiūrėjau, kurioje vietoje palaidotas, kad kitą kartą galėčiau rasti.

Tiems, kurie vežė, sumokėjau po 50 rublių ir parvažiavom pas Eugeniją. Nusiaviau šlapias kojines, išdžiovinau ant plytos, pavalgėm. Jis davė 250 rublių pasiūsti Elenai į Sibirą.

Oi, tokių kaip Jokubauskas žmonių mažą yra. Jei ne jis, aš būčiau pražuvusi.

Kai kitą kartą atvažiavom su Elzele, tai ji negali kapo surasti. Aš tuoj suradau. Buvau labai gerai išžiūrėjusi. Prieš pavasarį atvažiavo Juzė. Ją palydėjau į kapines ir parodžiau kapą.

Kostelis dar ligoninėje man sakė, kad, jam mirus, palikčiau ir pabėgčiau. Tegu lavoną pasiima medicinos studentai. Aš pasakiau, kad nebėgsiu. Ir su mirusiu tavim noriu būti. Jis sako, kad su mirusiais negalima draugauti. Jei mane ir į karstą būtų kartu gulde, nebūčiau bėgsiu.

Kostelis manė, kad kaip Lietuvos laikais studentų praktikai lavonus reikėjo pirkti. Bet penkiasdešimtais metais ir bendrai, bolševikams užėjus, žmonės krito kaip lapai. Bolševikų traukiniams einant iš Rusijos, vagonai buvo žmonėmis apkibę. Atvažiavę į miestą, šokdavo ant žemės. Užsimušiusius veždavo į lavonines, gyvus - į ligonines. Lavoninės buvo pilnos lavonų. Iškasdavo dideles duobes, atveždavo brezentiniais maišais pridengtus lavonus ir sumėsdavo. Tas duobes greit pripildydavo iš visų ligoninių suvežtais lavonais. Tada užkasdavo.

Ligoninėse ligonių ilgai nelaikė. Kur sultalpins. Palaiko dieną ir išvaro. Aš pati mačiau, kai 1946-tais atvykau į Vilnių ir buvau paguldyta į ligoninę ištirimui. Apstodavo ligoninės duris, kurie dar galėjo paeiti kojomis, ir tik apie valgytą kalbą. Man buvo sunku žiūrėti. Ligoniams duodavo 200 gramų duonos visai dienai. Aš nevalgydavau. Išnešu ir atiduodu. Tai tos durys apstotos. Stovi ir laukia, kol aš išėisiu. Visi prašo. Vienam atiduodu duoną, kitam cukrų. O to cukraus nedaug. Galėjai vieną stiklinę užsaldyti. Bulvių nebuvo. Jei kas atnešdavo iš namų, išvirs seserų skyriuje. Jei geros širdies, duodavo po bulvę palatai. Virdavo daugiausiai tokia juoda "zaciarka". Pirmoms palatoms dar tekdavo po kokį kleckelį, o toliau - jau skysčiai. O tie išsekę, išdžiūvę skeletai, apstoje duris, laukia. Gal kas nesuvalgys putros lašelį. Aš beveik viską ir atiduodavau. Paskui iš lauko pradėjo eiti į palatą. Vieną kartą iš palatos per langą mačiau einantį gatvę jauną berniuką. Nusilpęs. Nugruvo vidury gatvės. Ateina mašina, bet jis nieko. Paskui vėl kelias ir griūva. Tokių šimtai buvo.

Mano gyvenimas

Mano gyvenimas buvo pilnas skausmų. Jaunystė nebuvo lengva. O senatvėje! Vienas sūnus kalėjime - Lukiškių kalėjime. Antras - pas Stirbį. Ten irgi kaip kalėjimas. Seserys baisios. Gerai, kad buvau tikinti. Jei nebūčiau buvus, būtų blogai. 1948 m. išvežė dukterį Eleną su mažais vaikais į Sibirą. Ji buvo nestipri ir maisto nebeturėjo daug ką įsidėti. Ir vėl pergyvenimas. Gyveno ūkyje netoli Kražių miestelio. Bolševikai viską atėmė, visą laiką apiplėšinėjo. Nieko namuose nebeturėjo valgyti. Pusbadžiū gyveno. O čia Vilniuje irgi nieko neturim. Aš tik rūpinausi bulvių kur nors pasisodinti. Kai bulvių turėjom, tai nebadavom. Rūpinausi visais. Ką turėjau kur pasidėjusi, viską mainiau. Kas Elės buvo palikta, ten važiavau ir mainiau į maistą. Kol kolchozų nebuvo, smulkesnieji ūkininkai dar turėjo. Buvo galima gauti ir nupirkti. Kurie buvo gavę "buožių" žemę, taip pat turėjo, nes nereikėjo duoti prievolių. Galėjau ir iš jų nupirkti. O šiaip miestuose žmonės mirė badu. Badu mirė Karaliaučiaus vokiečiai. Paskui matyt juos išleido į Žemaitiją. Pasklėdė vaikščiojo ubagais.

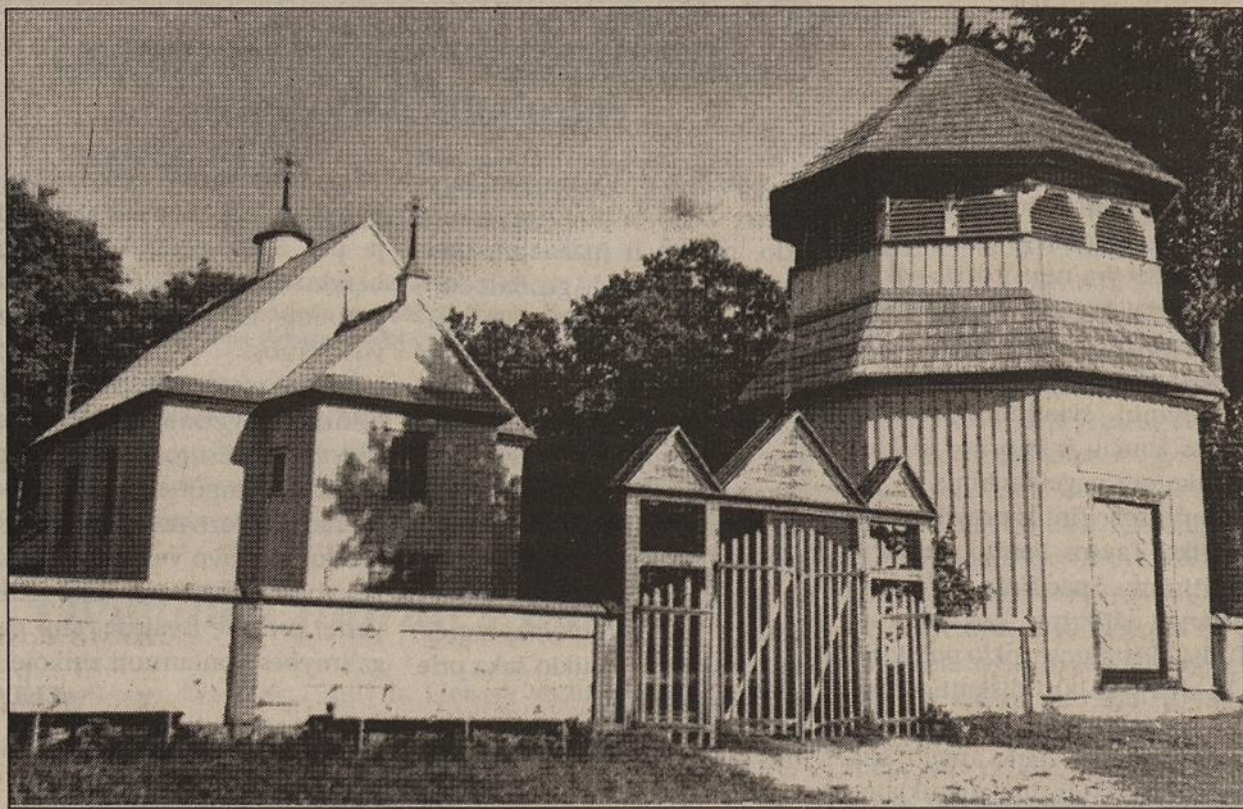
Vilniuje kasnakt darė kratas, tikrino pasus, areštavo. Ir mūsų name buvo daug areštų. Vieną naktį viename bute, kita - kitame. Sunku išpasakoti, kas buvo. Pačiam nepergyvenus, negalima suprasti.

Tai jau baigsiu rašyti. Jau atmintis nebeveikia. Parašau ką ir paskui pradedu kartoti. Reikėjo rašyti prieš kokius trejus ar ketverius metus. Ne dabar, kai paskutinės gyvenimo dienos.

Su Dievu.
Senelė

Marcijonos Kojelienės prisiminimai

Parašyti apie 1970 m.
Mirė 1975 m. spalio 22 d.

Atrestauruota Palūšės bažnyčia (Ignalinos raj.)

V. Kapočiaus nuotr.

Filosofo, teologo, poeto atminimui...

Ramutė Vaitiekūnaitė

Nors ir šiapus, ir anapus okeano gana daug rašyta apie prelatą A. Dambrauską-Jakštą (1860-1938), tačiau nei mes, nei išeivija iki šiol skaitytojams nepristatė jo biografijos, išsamesnio šio žmogaus įvairiašakės veiklos

aprašymo. Nėra abejonių: toks užmojis būtų sunkus darbas, o vieno autoriaus plunksnai galbūt ir neįmanomas. A. Dambrasukas savo dienoraštyje yra teigęs: "...atsidėjus vienam kuriam dalykui - tuojau pajusda-

vau to dalyko siaurumą, jausdavus jame lyg kalėjime suvaržytas, suspaustas". Amžininkai teigė, jog šimtmečio pradžioje inteligentui idealistui reikėdavo viskuo būti, tačiau sutikime, jog ne kiekvienas plačiai domėjosi matematika, fizika, astronomija, kosmogonija, antropologija, kitų gamtos mokslų raida, rašė apie naujuosius atradimus. Prelatas buvo ir vienas pirmųjų matematinės logikos bei metalogikos populiarintojų, o savo logikos vadovėliu tik norėjęs "pramankštinti nedisciplinuosius lietuvių protus, ir tuo bent kiek sumažinti kenksmingą anarchiją ir chaosą, kurio tiek daug mūsų gyvenime, kalbose, raštuose ir protavimuose". Be to, amžininkai teigia prelatą mokėjus dar ir lenkų, rusų, lotynų, vokiečių, prancūzų ir esperanto kalbas, o skaičiuoti galėjęs dar ir latviškai, graikiškai, hebrajiškai. Asmeninėje prelato bibliotekoje 1934 m. pabaigoje buvo pusšesto tūkstančio knygų, kurios, vykdant jo valią, pareikštą testamente, 1938 m. buvo perkeltos į Tarpdiecezinės Kauno kunigų seminarijos biblioteką. Apytikriai žinoma, kad paties A. Dambrasuko rankraštynas - daugiau kaip 9000 puslapių. Apie jo poezijos poveikį skaitantiejiems ir rašantiejiems tebediskutuojama iki šiol.

Stasys Šalkauskis 1917-aisiais rašė: "Jo plunksna pagal momento reikalavimus yra ūkininko žagė, kario kalavijus, šviesos žibintas, palaiminga mūzų fleita... jis yra vienas iš didingiausių tautinio lietuvių atgimimo asmenybių".

Visai kitu žvilgsniu į šį eruditą pažvelgta 1948-aisiais: "Iš A. Dambrasuko-Jakšto tarybinė mūsų kultūra nieko negali ir neprivalo semtis ir naudotis. Tai - ryškiausias juodašimtiškos, klerikalinės reakcinės kultūros palikimas, ir mūsų uždavinys jį ne-

(nukelta į 7 psl.)

Laikinosios sostinės aukštuomenė - tik prisiminimas

(atkelta į 4 psl.)

vyriausybės nariais Kunigaikščių menėje. Prezidentienė turėjo savo draugių kompaniją, kurioje buvo kalbama ir apie preferansą, kurį ponis namuose ypač mėgusi lošti.

"Viskas vykdavo labai oriai, niekas niekur neskubėdavo, - sakė J. Smetonienė. - Bet kokia skuba laikyta prastumo požymiu. Nusigerti taip pat buvo didžiulis netaktas. Kartą vienas labai garsus aktorius su žmona padaugino ir abu nusirito nuo laiptų - visiems ilgai užteko kalbų. Šiek tiek daugiau "išildavo" karininkai.

Restoranuose ir Karininkų ramovėje prie staliukų buvo rūkoma. Moterys taip pat rūkė, tik ne tiek, kiek dabar. Populiariausi buvo gana brangūs "Renome" papirosai. Ir aš rūkiau 50 metų, bet kartą nutariau ir mečiau".

Gerti aukštuomenė labiausiai mėgdavo lietuvišką krupniką, kuris buvęs gana stiprus, todėl gertas iš labai mažų taurelių. Buvo madinga ir namuose gaminti įvairius krupnikus.

Gėrimus patiekdavo grafinuose, todėl ponis Jadvyga negali įprasti prie buteliais apstatytų stalų. Užkandžiavo prieškarinio ponio ir ponios negausiai: šiek tiek silkės, šaltų užkandžių, saldumynų. Retai kas vakare užsisakydavo karštą patiekalą.

"Tikrai taip neesdavome kaip dabar, - sakė J. Smetonienė. - Nors pokyliai, prasidėję 9-10 valandą vakaro, kartais vykdavo iki paryčių". O anekdotai buvo pasakojami. Tik, pasak ponios Jadvygos, ne tokie "riebūs" kaip dabar. Labiausiai mėgti anekdotai iš serijos "apie Puškiną". Dažniau jie buvo pasakojami originalo kalba.

Į Valstybės teatro premjeras ponios eidavo taip pat tik dėvamos pokylių sukneles ir avėdamos aukštakulnius batelius - nesvarbu koks metų laikas. Teatre ir žiemą buvo labai šilta. Toliau gyvenantieji telefonu išsikviestavo vežiką. Miesto centre didžiausia uodeguotų "taksi" stotelė buvo Daukanto gatvėje prie "Metropolio".

Suomijos ir Estijos.

Baltijos bendradarbiavimas su Šiaurės kraštais taip pat yra labai svarbus veiksnys integruojantis Lietuvai į Europos saugumo struktūras. Pabrėžiama, kad Šiaurės Europos valstybių saugumas yra glaudžiai susijęs su Baltijos valstybių saugumu, taigi, matyt, galime teigti, kad Baltijos valstybės yra Šiaurės Europos ar netgi Vakarų Europos saugumo bendruomenės narės. Saugumo bendruomenė, - teigia Carl Deut-sch, tarptautinių santykių teoretikas, - yra tokie draugiški valstybių ryšiai, kad karas tarp jų yra neįmanoma konflikto sprendimo priemonė, nors tai nebūtinai įteisinta tarptautinėmis ar tarpvalstybinėmis sutartimis.

Notingem, Didžioji Britanija

LA

Ar esame humaniški?

Anksčiau žmonės su ramentais ar vežimėliuose vadindavom tiesiog invalidais. Dabar jie neįgalieji. Arba žmonės su negalia. Pavadinti vienai ar kitaip lengviausia, bet jiems, likimo paženklinėtiems, reikia ne žodžių ar paradinės užuojautos, bet konkrečių darbų. Vienas iš jų - sukurti normalią gyvenimo aplinką.

Apie gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų bei aplinkos pritaikymą žmonėms su fiziniais trūkumais kalbamės su Vilniaus Gedimino technikos universiteto Architektūros fakulteto Urbanistikos katedros dėstytoju humanitarinių mokslų daktaru **Gintaru Stauskiu**.

- Gerbiamasis daktare, dar 1994 metais Statybos ir urbanistikos ministerija patvirtino statybos normas, kurių bendraautoriumi esat ir jūs. Ar praktiškai jau atsižvelgiama į neįgalųjų poreikius?

- Kiekvienam naujam darbui, nors pasaulyje invalidų poreikių tenkinimas - seniai savaime suprantamas dalykas, reikia įstatyminio pagrindo. Buvo priimtas Invalidų socialinės integracijos įstatymas, vėliau Vyriausybė patvirtino jo įgyvendinimo programą, normatyvus, kuriuose atsižvelgiama ir į aklujų, silpnaregių poreikius, jų tenkinimas - seniai savaime suprantamas dalykas, reikia įstatyminio pagrindo. Buvo priimtas Invalidų socialinės integracijos įstatymas, vėliau Vyriausybė patvirtino jo įgyvendinimo programą, norma-

tyvus, kuriuose atsižvelgiama ir į aklujų, silpnaregių, kurčiųjų ar kitokios negalios kamuojamų žmonių poreikius. Žodžiu, kontroliuojama, ar nauji bei rekonstruojami pastatai yra pritaikyti silpniesiems. Įstatymo ir jo įgyvendinimo programos realizavimas užtruks ilgai. Vakarų valstybėse šitai daroma jau labai seniai, bet, matyt, irgi ne viskas padaryta. Tačiau pas mus šiuo klausimu kai kur įsivyravo negera tyla. Elementarus įrengimas, leidžiantis invalidams apsilankyti visuomeniniuose pastatuose, - pandusai. Pasižvalgykim Vilniuje. Kur jie? Prie Prezidentūros - taip, bet prie Seimo nepamatysime. Savivaldybėje už rūbinės, sako, jau keli metai, rodos, olandų padovanotas rūdija keltuvas. Prieš kurį laiką sostinėje buvo tvarkomos gatvės. Nesvarbu, kokiu pretekstu. Svarbu, kad ir vėl neatsižvelgtų į neįgalųjų poreikius.

- Jei beveik treji metai galioja naujosios statybų normos. Ar jos taikomos ir statiniams, ir rekonstruojamiems statiniams?

- Visiems, kuriuose kažkas daroma. Sakykim, parduotuvejė, kurioje niekas nieko nekeičia, joks įstatymas neprivers invalidams įrengti pandusus ar keltuvas. Tačiau dabar rinka ir konkurencija savininką verčia keisti, tobulinti, atnaujinti. Tada atsiranda proga ir tenkinti invalidų poreikius. Beje, su negalia žmonės, galintys užsukti, - papildomi klientai ar pirkėjai.

Pagal įstatymų leidimą šiais klausimais ir kitus norminius

aktus Lietuva tarp kaimyninių valstybių pirmąja. Statybos ir urbanistikos ministerija turi specialų skyrių. Žmonių su negalia viešojoje įstaigoje "Aplinka visiems" turi savo atstovus visose apskrityse. Pavyzdžiui, Vilniuje - Arvydas Vladas Poškus, Kaune - Artūras Zumaras. Su šiais žmonėmis projektuotojai, restaurotojai ar visuomenės aplinkos tvarkytojai turi derinti savo darbus. Visada gaus laiku kvalifikuotų patarimų. Vėliau, kai reikia perdaryti, atsieina žymiai brangiau.

- Statybininkai, projektuotojai ir taip skundžiasi, kad projektuose reikia surinkti pernelyg daug parašų: gaisrininkų, higienistų, dujininkų, elektrikų...

- Jau kuriama kompleksinė derinimo komisija, kurios nariai bus vienoje vietoje. Tai užsakovams paranku, galės operatyviai gauti pastabas, pasiūlymus, juos suderinti. Juk pasitaisydavus, kad vienas specialistas iš "savo varpinės" reikalauja daryti vienaip, kitas - atvirkščiai.

- Kokios numatomos sankcijos, jei projektuojant, statant ar rekonstruojant nebus laikomasi minėto įstatymo?

- Statybos ir projektavimo specialistai dabar pagal veiklos sritis atestuojami. Pažeidusieji normatyvus ar net įstatymus, labai rizikuoja pakenkti savo prestižui, gali būti net neatestuoti. O valstybės pareigūnai už tai atsako ir pagal pareigybinių instrukcijų sankcijas. Ir Administracinių pažeidimų kodekse suformuluoti straipsniai dėl atsakomybės už statybų tvarkos nesilaikymą.

- Ar nepasitaiko nepagrįstų, menkesnė firmą tiesiog žlugdančių reikalavimų?

- Tiek įstatymai, tiek statybos normos reikalauja tik būtiniausių dalykų. Juk nusileisti į kiekvieną pusrūsį neįrengsi keltuvo. Jis gali kainuoti brangiau nei visa rekonstrukcija. Juk šis įrenginys dabar kainuoja apie 100 tūkstančių litų. Tačiau verslininkas, investuodamas kapitalą, turėtų žinoti, apsvarstyti visus aspektus. Suteikdami (leisdami nusipirkti) patalpas, ji turėtų įspėti, jam patarti ir savi-raldybių specialistai. Norminių aktų leidėjai jau daro ir nuolaidų. Štai Statybos ir urbanisti-

(nukelta į 7 psl.)

IŠ LIETUVOS REKORDŲ KNYGOS

- **Gausiausią varpų kolekciją** surinko skulptorius Valentinas Šimonėlis iš Sirutėnų (Utenos r.). Jo kolekcijoje 1997 m. buvo apie 300 įvairaus dydžio varpų. Seniausias iš jų nuliedintas 1770 metais.

- **Gausiausią lėlių kolekciją** surinko šiaulietis 5-osios vidurinės mokyklos mokytoja Elvyra Balčiūnaitė. Ji 1989 m. turėjo apie 400 lėlių iš daugiau kaip 60 pasaulio šalių.

- **Gausiausią kortų kolekciją** - apie 870 kortų kaladžių ir daugiau kaip 600 kortų žaidimo taisyklių 1991 m. turėjo vilnietis Albinas Borisevičius.

- **Gausiausią dovanota filatelijos** kolekciją, kurioje 4835 pašto ženklai, 99 pašto ženklų blokai ir 1522 vokai, atvirukai bei fotografijos faunistine tema. Šią kolekciją surinko ir Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejui padovanojo Lietuvos nusipelnęs mokytojas vilnietis Jonas Gelaževičius (g. 1921). 1986 m. balandžio 15 d. Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejuje paruošta pastovi faunistinė sisteminė filatelijos ekspozicija "Pasaulio gyvūnai", kuriai įrengti J. Gelaževičius padovanojo parodinių reikmenų.

- **Gausiausią degtuku dėžučių etikėčių seriją**, skirtą Lietuvos miestams, sudaro 61 etiketė. Serija išleista 1958 m.

- **Gausiausią kolekciją krepšinio** tema surinko kaulinietis Antanas Kalanta. Jo rinkinys buvo per 2,5 tūkst. eksponatų - krepšinio relikvijų.

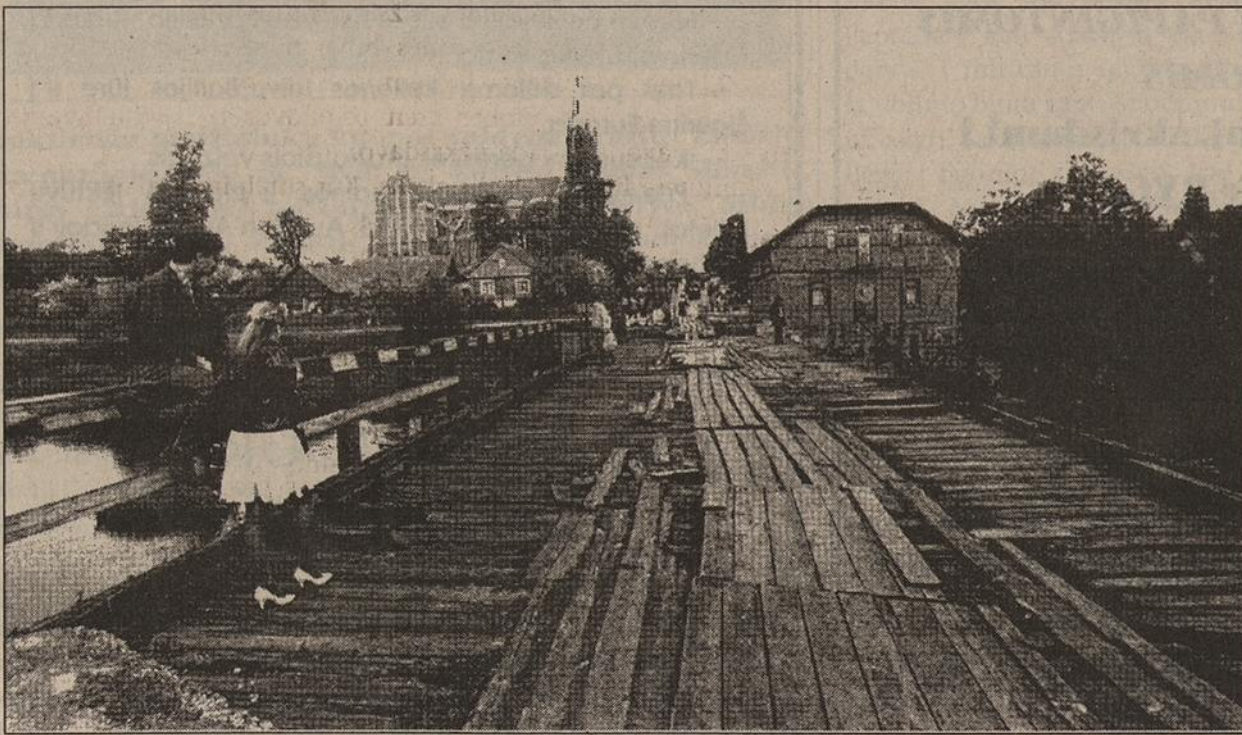
- **Gausiausią parašų kolekciją**, kurioje 1991 m. buvo 2400 meno kūrėjų ir atlikėjų parašų, per 33 m. surinko šiaulietis Rimantas Vincentas Vaitiekūnas. Šioje kolekcijoje prie parašų yra ir operos, baleto, teatro, kino, estrados atlikėjų, rašytojų, dailininkų ir dirigentų trumpi palinkėjimų įrašai. Meno garsenybės iš 57 pasaulio šalių pasirašė ant popieriaus lapelių, nuotraukų, atvirukų, įvairių bukletų, koncertinių programų ir kt. R. V. Vaitiekūnas 1991 m. dalį kolekcijos demonstravo Šiauliuose surengtoje parodoje.

- **Gausiausią kriauklių kolekciją** - apie 4000 vienetų - surinko klaipėdietis locmanas Feliksas Rimkevičius. Keletą šimtų kriauklių jis padovanojo Klaipėdos jūrų muziejui.

- **Gausiausią kolekciją alaus** tema, kurioje 1991 m. buvo apie 110 tūkst. alaus etikėčių, apie 3500 alaus padėklų, apie 1100 alaus skardinių, apie 700 alaus daryklų stiklinių ir bokalų, apie 80 prieškarinių firminių alaus daryklų butelių ir kiti daiktai (atidarytuvai, tušinukai, kortų kaladės, degtukų dėžutės, balionai ir pan.) su alaus daryklų reklama, per 16 m. surinko vilnietis Valentinas Ukolovas. Pažymėtina, kad 1991 m. V. Ukolovo Indijos alaus etikėčių kolekcija Labolog club Usti nad Labem (Čekoslovakija) pripažinta trečia tarp gausiausių pasaulyje.

- **Gausiausią stalo teniso kamuoliukų kolekciją** - apie 2516 kamuoliukų (1996 m. liepos mėn. duomenimis) - turi joniškietis stalo teniso tarptautinės kategorijos teisėjas Romualdas Franckaitis.

- **Gausiausią ašocių kolekciją** - 869 moliniai, fajansiniai, mediniai ir kitokie įvairaus dydžio - yra vilnietis Loretos Naruškaitės kolekcijoje.

Liūdnei apleisti Gervėčiai - lietuviška salelė Baltarusijoje

R. Šuikos nuotr.

Šlaitytojai rašo "Darbininkui"

Didžiai gerbiamas "Darbininko" Redaktorium!

Ačiū Dievui, lietuvių tauta jau gana seniai atsikratė gausybės svetimų, pvz. čyščius, garstyčia, grabnyčia, gryčia, koplyčia, malkinyčia, mokslynia, pėtnyčia, pelenyčia, pipiryčia, sklenyčia, spadnyčia, spalnyčia, spavednyčia, svočia, ulyčia, varpinyčia, vylčia, vištynyčia, zvanyčia ir panašiai.

Šių svetimų atskračius, mūsų kalba nesuskurdėjo, nes turime užtenkamai savų žodžių toms svetimybėms pakeisti.

Šalia šios pažangos ir džiaugsmo, kyla rūpestis: kodėl tėvynėje ir išeivijoje mes toleruojame iš gudų pasiskolintą svetimybę - seklyčią?! Vietoje lietuviškų žodžių svetainė, menė, arba vietoje tarptautinio žodžio salonas, mes tebevartojame gudišką svetimybę?! Išrėkime ją! Kaip atsikratėme žodžių sklenyčia, spadnyčia, spavednyčia, taip pat pasielkime ir su seklyčia!

Kun. Eugenijus Gerulis

Vaidas iš "Galerijos" patalpose vykusio "Amatų" foto-knygos pristatymo kovo 22 d. Kairėje - šeimininkas ir knygos sudarytojas Algimantas Kezys. Šalia jo - kalbėtoja Aldona Jurkutė

E. Šulaičio nuotr.

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

MAY-JUNE PICK-UP SCHEDULE

Waterbury, CT	June 6	9:30-11 AM
Hartford, CT	June 6	12-2 PM
Gardner, MA	June 7	1 PM-5 PM
Norwood, MA	June 9	6-7 PM
Centerville, MA	June 10	3-5 PM
Albany-Schenectady, NY	June 11	7-8 PM
Binghamton, NY	June 12	9-10:30 AM
Scranton, PA	June 12	12-2 PM
Frackville, PA	June 12	5-6 PM
Brooklyn, NY	June 13	12-4 PM
Philadelphia, PA	June 14	12-6 PM
Kennebunkport, ME	June 16	12-1 PM
Putnam, CT	June 17	1-2 PM
Providence, RI	June 17	4-6 PM
Brockton, MA	June 18	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	June 19	12-1 PM
Lawrence, MA	June 19	2-3 PM
Nashua, NH	June 19	4-5 PM
Worcester, MA	June 20	12-3 PM

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

vasarą ir rudenį, skrisdami į
VILNIŲ ir RYGA!

Mes taip pat siūlome papigintus
skrydžius į Europą, Aziją, Australiją ir
Pietų Ameriką ir keliones laivu į
Karibų salas.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370

(201) 947-2189

Gerbiamas Redaktorium,

Tautos Fondas dėkoja p. Vytautui Šeštokui iš Los Angeles, CA, už suteiktą progą ("Darbininko" nr. 21, 1998 m. gegužės 22 d. laiškų skyriuje) paaiškinti Tautos Fondo aukų priėmimo procedūrą. Tautos Fondas išaugintas susipratusių lietuvių aukomis - didelėmis ir mažomis. Už kiekvieną auką Tautos Fondas yra nuoširdžiai dėkingas, kiekviena auka yra įvertinama ir lygiai brangi. Siuntinėdami vėjų medžiagą visada atsiklausiame aukotojų, kuriam tikslui auka skiriama. Pasirinkimui pristatomos sekančios galimybės: bendrai Tautos Fondo veiklai, Lietuvos atstatymui, švietimui, Lietuvos nutautintų sričių švietimui, ir Lietuvos kančių ir istorijos atskleidimui. Aukos panaudojamos pagal aukotojo pageidavimus.

Tautos Fondas sudaro galimybę paremti specifinius projektus per Tautos Fondą. Tokios aukos turi atitikti Tautos Fondo chartą ir reikalauja Tautos Fondo tarybos patvirtinimo. Specifinės aukos taip pat pareikalauja administracinių pastangų užtikrinti, kad aukotojo projektas atitinka IRS reikalavimus. Todėl TF istatuose tokio pobūdžio aukoms numatyta \$3,000.00 riba. Ta riba gali būti diskutuojama.

Tautos Fondas visada atsižvelgė ir atsižvelgs į visų savo narių ir aukotojų pageidavimus. Iki šiol neprisimenu nei vieno atvejo, kad tai nebūtų įvykdyta, nežiūrint aukos dydžio. Mes mielai laukiame patarimų ir sugestijų ir stengiamės juos patenkinti.

Apgailėstaujame, kad "Darbininke" tilpusi iššaukianti antraštė neatitiko p. Šeštoko pozityvaus laiško turinio.

Su gilia pagarba,

Algis Vedeckas

Tautos Fondo valdybos pirmininkas

JAV ryšio technika - Lietuvos kariuomenei

Lietuvos krašto apsaugos ministerija sudarė sutartį su JAV korporacija "Harris", kurioje pagaminta ryšio technika bus tiekiama Lietuvos kariuomenei.

Krašto apsaugos viceministras Jonas Kronkaitis žurnalistams sakė, kad NATO reikalavimus atitinkančios įrangos bus išgauta už 22 milijonus litų, panaudojant ministerijai numatytas valstybės lėšas.

Ši karta, perkant karinę techniką iš užsienio, atsirado viena naujovė. Mat pasirašytoje sutartyje numatyta, kad "Harris" korporacija už panašią sumą - 5,6 milijono JAV dolerių - išgis Lie-

tuvoje pagamintos elektros įrangos.

Iš JAV firmos bus išgauta įvairaus galingumo ir dažnių mobilių radijo stočių bei kitokios ryšio technikos.

Lietuva jau yra už beveik 17 milijonų litų įsigijusi "Harris" korporacijoje pagamintos radijo ryšio technikos, kuri buvo perduota Panevėžio Karaliaus Mindaugo motodesantiniam pėstininkų batalionui. Šis dalinys yra sparčiausiai Lietuvoje derinamas prie NATO reikalavimų tam, kad drauge su Šiaurės Atlanto sąjungos pajėgomis galėtų dalyvauti operacijose ir pratybose. **ELTA**

JAV sudarė Rusijos įmonių "juodąjį sąrašą"

Laikraščio "USA Today" pranešimu, Valstybės Departamentas sudarė apie 20-ties Rusijos vyriausybinių įstaigų ir mokslo institucijų "juodąjį sąrašą". Pa-

tekusias į sąrašą organizacijas draudžiama finansuoti, bijant, kad jos gali suteikti Iranui raketinę technologiją. Valstybės Departamentas pranešimo nekommentavo. JAV vyriausybė kasmet skiria 50 mln. dolerių tam, kad Rusijos ginklų specialistai galėtų dalyvauti nekariniuose projektuose. **DPA**

"NERINGOS" stovykla dar ieško vadovų vasaros stovyklai nuo liepos 12 - 26 d. Jei kalbate lietuviškai ir turite patirties dirbant su vaikais, prašome skambinti tel. (617) 923-4583. (sk.).

DARBININKO

prenumerata

prilimama

Tel. (718) 827 1351

UNIONTOURS kviečia Jus keliauti į Lietuvą

-- Mes same kelionių ekspertai į visą Pabaltijo - regioną - Lietuvą, Latviją, Estiją.

-- Taip pat siūlome keliones laivu Baltijos jūra ir į Šiaurinę Europą.

-- Keliaudami gėrėsitės gražiausiais vaizdais.

-- Prieinamos viešbučių kainos ir pigiausi lėktuvų bilietai, skrendant Finnair, SAS, Austrian Air, Icelandair ir Lufthansa.

--Skambinkite 212 683 9500 arba 800 451 9511 - dėl brošiūrų ir dėl rezervacijų.

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue,
New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511

e-mail: travel@uniontours.com
on the net: www.uniontours.com

Prezidento linkėjimai - parodos "Agrobalt" dalyviams

Gegužės 6 d. Vilniuje atidarydamas 7-ąją tarptautinę žemės ūkio, maisto ir ipakavimo pramonės parodą "AgroBalt-98", Prezidentas Valdas Adamkus palinkėjo jos dalyviams pasirašyti kuo daugiau konkrečių sutarčių, "kad apčiuopiamos naudos turėtų ir gamintojai, ir vartotojai".

Prezidentas tikisi, kad viena didžiausių Baltijos valstybėse paroda "AgroBalt-98" padės Lietuvai efektyviau spręsti su žemės ūkiu susijusias problemas ir greičiau pritaikyti šią ūkio šaką prie ES reikalavimų.

Iki šeštadienio veiksiančioje parodoje "AgroBalt-98" dalyvauja per 550 firmų, kompanijų, bendrovių iš 30 šalių. Šių metų parodoje dalyvauja 184 Lietuvos firmos.

Šioje tarptautinėje parodoje dešimčiai geriausių Lietuvos, Latvijos ir Estijos maisto perdirbimo pramonės įmonių eksponatų paskirti medaliai. Maisto produktai buvo vertinami pagal kokybę, maistinę ir biologinę vertę, prekinę išvaizdą, taip pat galimybes konkuruoti rinkoje.

ELTA

Vilniuje vėl griaudėjo fejerverkai

Vilniuje balandžio gale vyko septintasis tarptautinis madų festivalis "In Vogue'98". Jo atidarymas vyko neseniai restauruoto Arsenalo kieme Gedimino kalno papėdėje. Madų festivalio atidarymo scenarijui buvo prisiimta legenda apie Mergele Uogelę ir Siaubūną. Kiekvienais metais žmonės turėjo paaukoti po jauną merginą Siaubūnui. Ji nugalėjo Mergeles Uogelės mylimasis, kuris parodė Siaubūnui veidrodį. Pasak legendos insceniatoriaus Arvydo Dabšio, į šią legendą galima pažvelgti ironiškai - spektaklyje mergeles aukojasi Siaubūnui - šiuolaikiniame

pasaulyje savotiška auka yra mados vaikymasis. Teatro, mados, muzikos bei šviesos spektaklio dekoracija tapo šviesomis nutvieksta Gedimino pilis. Festivalio atidarymas baigėsi išpūdingu fejerverku nuo Gedimino kalno. "In Vogue'98" vyko Operos ir baleto teatre. Čia savo kolekcijas rodė Pierre Cardin, Nicola Trussardi, Michel Klein ir Josephus Thimister mados namai bei drabužių modeliotojai iš Suomijos, Ukrainos, Rusijos, Latvijos ir Kazachstano. Festivalyje savo kolekcijas pristatė ir 23 lietuvių dizaineriai iš Vilniaus, Alytaus ir Šiaulių. **LR**

Lobis

Vilniaus Senamiestyje, Klaipėdos gatvės kieme rastas aukso lobis. Statybininkai, kasinėdami žemę, rado auksinių žiedų. Namo savininkas, per langą pastebėjęs, kad susibūrę darbininkai kažka

dalinas, iškviėtė policiją. Rasta per penkiasdešimt papuošalų - auksinių vestuvinių ir nevestuvinių žiedų, pakabukų, apyrankių, monetų. Ant kai kurių žiedų rasiškomis raidėmis buvo išgraviruoti vardai. Žiedai buvo pažymėti 1915, 1922, 1935 metų datomis. **LR**

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

MAY - JUNE PICK-UP SCHEDULE

June 8	Whiting, NJ	1-2 pm
June 9	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 11	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
June 12	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
June 20	Brooklyn, NY	12-1 pm
June 22	Putnam, CT	1-2 pm
June 23	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	1-2 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 25	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
June 26	Philadelphia, PA	11-12 noon
June 27	Brooklyn, NY	11-12 noon

For more information call 914-258-5133
718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$599 r.t.

One way to Vilnius \$450

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

Ar esame humaniški?

(atkelta iš 5 psl.)

kos ministerija pernai išleido - 53-įjį įstatymą "Dėl statybos normų RSN 154-93 dalinio pakeitimo". Statybos normų "Gyvenamieji ir visuomeniniai pastatai bei aplinka, pritaikyti žmonėms su fiziniais trūkumais" 1.7 punktas pakeistas taip: "Rekonstruojamų ar kapitaliai remontuojamų pastatų (patalpų) projektuose, kai negalima įvykdyti šių normų reikalavimų, turi būti numatytos techninės priemonės nukrypimams nuo tų reikalavimų kompensuoti. Kompensacinių priemonių taikymas turi būti suderintas su komisija, kurią

sudaro vietos savivaldybė ir Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (arba jos įgaliota invalidų visuomeninė organizacija). Projektų užsakovų ir komisijų nesutarimus sprendžia Statybos ir urbanistikos ministerija". Vyriausybė skiria lengvatas. Pavyzdžiui, po pandusais esanti žemė neapmokestinama, nereikia už ją mokėti ir perkant.

- *Ačiū už pokalbį.*

Kalbėjosi

Julius Lenčiauskas

Filosofo, teologo, poeto atminimui...

(atkelta iš 5 psl.)

gailestingai demaskuoti, astrinti kovos ginklą prieš jo ideologijos liekanas" (B. Pranskus).

Kiek dar turės praeiti laiko, kol suvoksime savo žmonių praeities darbą, jų palikto pėdsako svarbą? Galbūt taip mąstė ne vienas, vakar atėjęs į kuklią ceremoniją - atmintinės lentos (skulptorius V. Žuklys) atidengimą prie namo Rotušės aikštėje. Aktoriui P. Venslovui perskaičius A. Jakšto eiles, rašytojas Liudas Dambrauskas, prelado brolėnas, atidengė lentą,

nuo šiol priminsiančią, kur gyveno teologas, filosofas, poetas. Prelatas Vincentas Jelinskas, malda ir prisiminimais pagerbęs iškilios asmenybės atminimą, palaimino memorialinę lentą. Kalbėjo Katalikų Mokslo Akademijos narys, technikos mokslų dr. Mindaugas Bloznelis, rašytojas Liudas Dambrauskas, vicemerar Adolfas Balutis.

Beje, ši lenta atidengta giminių lėšomis ir jų pastangomis.

PIRATAI UŽPUOLĖ LIETUVOS LAIVĄ

(atkelta iš 1 psl.)

jūreivis buvo nugabentas į Puketo ligoninę, iš jo plaučių buvo išimta kulką, pavojus jo gyvybei nebegresia. Kiti įgulos nariai, šiek tiek paremontavę laivą, patys nuplaukė į Singapūrą. Čia juos apžiūrėjo ir apgydė gydytojai, nes visi įgulos nariai buvo stipriai sumušti. Gegužės 12 dieną

jų pakeisti į Singapūrą atskrido kita įgula. Malakos sąsiauryje neretai laivus užpuola jūrų piratai, plaukiojantys greitaigiais kateriais. Šiame rajone plaukioja ir kitas Lietuvos motorlaivis "Mindaugas". Laivai ir kroviniai apdrausti, bet patys jūrininkai prieš piratus yra bejėgiai, nes negali turėti ginklų. **LR**

SAUGUMO DARBUOTOJAI SULAIKĖ KGB KARININKUS

(atkelta iš 1 psl.)

buvę KGB karininkai Eugenijus Alechnovičius ir Bronius Matmaitis falsifikuotų dolerių per tarpininką, kuris taip pat buvo sulaukęs, gavo iš vilniečio Sergejus Jegorovo. Sergejus Jegorovas ir minėtas tarpininkas yra pusbroliai. Manoma, kad jis gali būti paskutinė grandis, ieškant falsifikatų gamintojų, nes jis nustatėjo falsifikatų kainą. Yra pagrindo manyti, kad doleriai yra suklastoti užsienyje, galbūt arabų šalyse. Sergejus Jegorovas kol kas nerastas. Sergejus Jegorovas 1988

metais buvo nuteistas 13 metų kalėti, už tais laikais didžiulio masto vagystę. Tuomet jis su bendrininku Vilniuje, Vilkpėdės gatvėje, išgriovė sandėlio sieną ir pagrobė perfumerijos gaminių už 100 tūkst. rublių. Atkūrus Nepriklausomybę, prezidentas Algirdas Brazauskas Sergejui Jegorovui suteikė malonę ir sumažino bausmę iki 7 metų ir 9 mėnesių. Paleistas į laisvę Sergejus Jegorovas grįžo į Vilnių ir, prokuratūros žiniomis, vėl susidėjo su vietiniais nusikaltėliais. Gegužės 13 d. kaltinimas buvo pareikštas buvusiam KGB karininkui Eugenijui Alechnovičiui, "Snoro" banko asmeninės apsaugos skyriaus darbuotojui. Jam gresia laisvės atėmimas buvo 5 iki 12 metų. Kitas KGB karininkas papulkininkis Bronius Matmaitis sulaukęs namuose. **LR**

Tėvo Dieną Father's Day

birželio 21 d.

Lietuvių Pranciškonų vienuolyno koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, bus aukojamos šv. Mišios už visus gyvus ir mirusius tėvus.

Maloniai kviečiame prisiminti savo gyvus ir mirusius tėvus, jungiant juos į šias bendras šv. Mišias.

Tėvo vardas

Gyvas Miręs

Aukojų \$

Vardas ir pavardė

Adresas

Gražinkite

**Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY 11207**

Tautos Fondo veikla gyva

Susirinkimo pradžia

Visi dalyviai registracijoje gavo aplankus su kruopščiai paruošta susirinkimo informacine medžiaga. Susirinkimui vadovavo Tarybos pirmininkas Jonas Vilgalys. Jis pradėjo skaityti dienotvarkę. Atsistojimu ir susikauptimu pagerbt T. Fondo mirusieji nariai. Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, sukalbėjo gražią, prasmingą invokaciją, kurioje išryškinta Fondo veikla. Po invokacijos Vyskupas padėkojo Fondui už įvairiopą paramą Lietuvai čia ir Lietuvoje, atsiprašė, kad ilgiau negali pasilikti - turįs vykti į Montrealį.

Sudaromos komisijos

Kad suvažiavimo darbai sklandžiau vyktų, kaip reikalauja demokratinė tvarka, sudaromos įvairios komisijos. Į mandatų komisiją įėjo: Donatas Banaitis, Vida Penikienė, Vacys Steponis, Irena Veitienė. Nominacijų komisiją sudarė: Juozas Giedraitis, Aldona Mackevičienė, Evaldas Remėza; nutarimų komisiją - Pranas Povilaitis, Rasa Razgaitienė, Antanas Sabalis, Jurgis Valaitis.

Sveikinimai

Susirinkimą žodžiu sveikino ambasadorius Anicetas Simutis, nuo pat pradžios dalyvavęs Fon-

do veikloje. Jis dėkojo, kad Fondas taip nuoširdžiai rėmė Lietuvos atsikūrimą, dėkojo ir visiems aukotojams, linkėdamas Fondo veiklą plėsti kiek leidžia sąlygos. Gen. konsulas dr. Petras Anusas sveikino savo vardu ir taip pat Lietuvos ambasadoriaus JAV St. Sakalausko vardu. Amerikos Lietuvių Tarybos (ALTo) vardu sveikino jos pirmininkas dr. Jonas Račkauskas, taip pat dėkodamas už paramą; krikščionių demokratų vardu - Pranas Povilaitis.

Raštu sveikino: Lietuvių Fondo tarybos pirm. Povilas Kilius, JAV LB krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė, LB NY apygardos valdybos pirm. Kęstutis Bileris.

Kiti darbai

Praeitų metų narių susirinkimo protokolą perskaitė sekretorė Rasa Razgaitienė. Protokolas, kruopščiai parašytas, buvo priimtas.

Jau buvo praėjusi valanda, tad susirinkimas jau buvo teisėtas ir galėjo daryti reikiamus sprendimus.

Pranešimai

Tarybos ir valdybos pareigūnai savo pranešimus buvo parašę raštu. Pranešimus pirmas perskaitė tarybos pirmininkas Jonas

Vilgalys.

Pirmininku jis buvo išrinktas praeitais metais - turėjo pakeisti Juozą Giedraitį, kuris išugdė Fondą iš tūkstantinio į milijoninį. Šiuo metu Fondas turi 2,6 mil. dol.

Aptartas Finansų komisijos darbas. Jos naujos narės bankininkės Ramutės Žukaitės rekomendacija investuotas 1 mil. dol. Sėkmingai baigtas "Gyvosios istorijos" projektas, kuriam vadovavo Rasa Razgaitienė, Veiklos ir informacijos komisijos narė. Surinkta daug medžiagos, perduota Genocido centrui, kopija - Valstybiniam vaizdo archyviui. Genocido centrui paskirta 25,000 dol. parama.

Veiklos ir informacijos komisijos nariai J. Nasvytis ir J. Valaitis praeitais metais lankėsi Lietuvoje, susipažino su Vilniaus krašto mokyklomis. Komisija pasiūlė skatinti ir remti Lietuvos pilietinio susipratimo dėstymo programas, kartu su Lietuvos istorija ir genocido pažinimu.

Finansų komisija, investavusi 10,000 dol., suteikė paramą Lietuvos ūkininkams.

Svarstomi ir TF įstatų pakeitimai. Sudaryta komisija, pateikti projektai.

Pirmininkas savo pranešimą baigė tokiu sakiniu: "Džiaugiuosi, kad galiu nariams ir visuomenei pabrėžti, jog aukų ir palikimų dėka Tautos Fondo finansinė

(nukelta į 8 psl.)

AR PAKLIUS LIETUVA PO GLOBIANČIU NATO SPARNU:

Grįžus iš Tarptautinės konferencijos Toronte

(atkelta iš 1 psl.)

Bandymas susumuoti

Šioje Toronte konferencijoje pasikeista bei pasidalinta gan įvairiomis nuomonėmis kaip Lietuva turėtų siekti narystės NATO. Tačiau pagrindinė kryptis buvo nekintama ir aiškiai apibrėžta: Lietuvai tarptautinį saugumą tegali užtikrinti tik NATO. XXI-ojo amžiaus akivaizdoje yra neabejotina, kad Lietuvos (bei kitų Baltijos šalių) buvimas NATO atneštų ramybę ne tik Baltijos jūros regionui, bet ir visai Europai. Lietuva pagaliau būtų apsaugota nuo rytinės kaimynės, kurios elgesio, deja, neįmanoma ir, ko gero, nebus įmanoma nuspėti. Tapus NATO nare, Lietuvai atsivertų lygiateisio bendravimo su kitomis - NATO apsaugotomis - šalimis galimybė, įpareigojanti kelti šalies ekonomiką, kryptingai vystyti žemės ūkį, plėtoti mokslą ir kultūrą. Zbigniew Brzezinski yra sakęs, jog Baltijos šalių narystė NATO padėtų Rusijai iš imperijos tapti tauta. Lietuvos, o ir kitų Baltijos šalių vertybės neturi būti apsaugotos nors ir ne nuo tiesioginės, bet nuolat tvyrančios iracionalios grėsmės.

Vietoj užsklandos

Manau, niekas neneigs, jog i bet kokią rimtą problemą visada galima ir netgi dera žvelgti iš kelių pusių, paryškinant numatomo sprendimo galimybes. Vieną kraštutinę galimybę gyvai rodo "Pasaulio lietuvis", šiuo me-

Invokaciją kalbėjęs Prisikėlimo parapijos Toronte kun. Edis Putrimas, DARBININKO redaktorius Julius Keleras ir Kanados LB pirmininkas Algirdas Vaičiūnas

Vaidos Kelerienės nuotr.

tu lietuviams susirūpinus išsaugoti ir apginti savo nelengvai įgytą valstybingumą, savo vedamuoju nepakančiai ir priekabia įvertinęs dabartinę Lietuvos valdžią ("Nors ir pro labai siaurą plyšį, tačiau i Prezidentūrą išpraudėm pageidaujamą Prezidentą. Nors ir blogokos gamybos klijais, bet šaip [šiaip] taip sulipdyta nauja Vyriausybė, o Seimas, beveik užtikrintai nepajudinamas dar daugiau kaip pusterčių metų, posėdžiaus ir be mūsų malonės" - čia ir toliau cituojama iš "Pasaulio lietuvis", 1998 balandis, p. 1).

Suabejočiau, kas tie "mes", kurie "išpraudėm". Ligi šiol

(nukelta į 8 psl.)

Šulaičio nuotraukoje - svečias kartu su "Draugo" redaktore Danute Bindokiene

Manekenių kraštas

Kiekvienas madų festivalis Lietuvoje - galimybė pasirodyti ant podiumo Lietuvos merginoms, kurių vis daugiau ir daugiau susirenka į įvairiausius rengiamus gražuolių konkursus. Šių konkursų nugalėtojomis tampa vis jaunesnės merginos - populiariausias amžius 15 metų. Jau kalbama, kad Lietuva tampa manekenių kraštu, nes turbūt dauguma nuo 1988 metų vykstančių grožio konkursų nugalėtojų ir dalyvių pasklido po platų pasaulį ir dirba modeliais. Kita vertus, kaip pasakoja pačios manekenės, tai vienas iš būdų neturint specialaus išsilavinimo greitai uždirbti daug pinigų.

LS

A. + A.

ELENAI MILUKIENEI

mirus, sūnų VITALĮ, dukras - DANUTĘ ir PUPĄ, Rūtą ir Albiną STRAZDŽIUS ir jų šeimas skausmo valandoje užjaučiame.

O. Adomaitienė
V. L. Adomavičiai
A. D. Arlauskai
J. A. Bogužiai
O. Baltutienė
V. G. Beleckai
F. B. Bočiūnai
A. G. Čekauskai
B. J. Čepukai
V. Dėdinienė
V. M. Derenčiai
D. A. Dulaičiai
S. Estkienė
V. G. Gečai
Kun. I. Gedvila
P. Grigalauskas
A. J. Janoniai
S. Kačinskienė
M. Kardauskaitė
A. L. Kvečiai
V. B. Labučiai
E. Lukienė
J. J. Macijauskai
V. S. Maciai
P. D. Mackai
J. S. Mačiulaičiai

V. O. Mamaičiai
J. Mamaitytė
B. Matuzienė
V. Mikutis
L. Mikutytė
Kun. L. Musteikis
A. B. Nakai
A. J. Nakai
M. Naruševičienė
E. M. Okai
A. Pečkaitienė
J. O. Peleckiai
A. Pileckas
Dr. M. E. Poulik
D. S. Prancėvičiai
J. K. Ratnikai
E. J. Sadauskai
J. L. Savaičiai
A. D. Savickai
G. Shatienė
L. D. Vaitkevičiai
A. D. Vėlavaičiai
J. A. Vyšniauskai
H. V. Zitikai
J. V. Zubavičiai
K. A. Žukauskai

Sunny Hills, FL.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

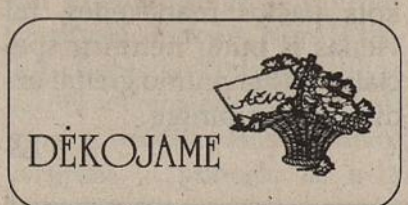
Gegužinė Kultūros Židinio kieme, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, **birželio 7 d.** rengia **LB Queens apylinkė**. Tą dieną veiks ir Kultūros Židinio Kavinė. Blogam orui pasitaisius, gegužinė bus perkelta į Kultūros Židinio salę. *Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.*

Lietuvių Atletų klubas pavilairins birželio 7 d. LB Queens apylinkės rengiamą gegužinės programą su krepšinio žaidynėmis. Rungsis naujai atvažiavę lietuviai su seniai čia gyvenančiais. Pasirodys ir vaikai.

Baisiojo Birželio minėjimas rengiamas sekmadienį, birželio 14 d., Apreiškimo par. žemutinėje salėje, tuojau po 11 val. mišių, t. y. apie 12:30 val. Bus meninė ir akademinė programa. Minėjimą rengia LB New Yorko apygardos valdyba.

Dr. Filomena Ignaitienė, dantų gydytoja, gimusi 1918 m. Lietuvoje, gyv. Woodhaven, NY, mirė š. m. gegužės 30 d. Flushing ligoninėje. Buvo pašarvota Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinta su velione birželio 1 d. Birželio 2 d. po šv. mišių Apreiškimo par. bažnyčioje palaidota Cypress Hills kapinėse, šalia anksčiau mirusio vyro Andriaus ir sūnaus Rimo. Giminių Amerikoje neturėjo. Laidotuviams rūpinosi dr. Stefa Dimienė ir Alina Klemejerytė.

S. Dariaus ir S. Girėno nepamirštamo skrydžio per Atlantą **65-rių m. sukaiktis minėjimas** įvyks šeštadienį, birželio 27 d., 1 - 5 val. popiet Floyd Bennett Field, Brooklyn, NY. Bus kalbos bei meninė programa. Minėjimą rengia LB NY apyg. taryba (pirm. K. Bileris) ir Lietuvos Vyčių 110 kuopa. Minėjimo pirmininkė Konstancija Nehwadowich. *Daugiau informacijų kitame "Darbininko" numeryje.*

Gegužės 28 d. gavome šį laišką: "JAV LB Rytinės Connecticut apylinkės valdyba, įvertindama spaudos svarbą, skiria *Darbininkui* paremti 50 dol.

Jūsų egzistavimas Rytiniame Amerikos pakraštyje yra labai būtinas ir svarbus, suteikiant informaciją ir padedant išlaikyti lietuvių išeivijos lietuviškuose telkiniuose.

Su geriausiais linkėjimais, (pas.) Vytautas Alksninis, Apylinkės pirmininkas.

Nuoširdžiai dėkojame JAV LB Rytinės Connecticut apylinkės valdybai ir jos pirmininkui už auką.

Tėvo Diena, birželio 21, Pranciškonų koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, bus aukojamos šv. Mišios už gyvus ir mirusius tėvus. Kas norėtų įjungti savo gyvą ar mirusį tėvą į šias bendras maldas, prašomi pasinaudoti atkarpėle, kuri yra šio "Darbininko" numerio 7-to puslapio apačioje.

Kretingos gimnazijos buvusių mokytojų ir mokinių suvažiavimas

Š. m. birželio 27 d. Kretingoje organizuojamas 1936 - 1950 metų Kretingos gimnazijos mokinių ir mokytojų suvažiavimas. Po šv. Mišių katalikiškos gimnazijos patalpose vyks renginiai: mokyklos apžiūrėjimas (muziejųje surinkta daug istorinės medžiagos), prisiminimų valanda, meninė programa, bendros vaišės.

Suvažiavimą organizuoti iniciatyvos ėmėsi Algis Andriejauskas, 1944 metų Kretingos gimnazijos abiturientas, entuziastiškai paremtas kitų bendraminčių. Visokeriopą talką teikia dabartinė gimnazijos vadovybė - Asta Radikienė, direktorė, Algis Slušnys, pavaduotojas ir muziejaus įkūrėjas, ir tėvai pranciškonai. Svečiams, kuriems bus reikalinga nakvynė, bus paruoštas mokyklos bendrabutis.

Organizatoriai kviečia visus užsienyje gyvenančius 1936 - 1950 m. buvusius Kretingos gimnazijos mokytojus ir mokinius suvažiavime dalyvauti.

Bus nuostabus įvairius likimus patyrusių susitikimas. Svečių registracija birželio 27 d. gimnazijos patalpose prasideda 10 val. ryto.

Paulyne Kasper - Brooking, gimusi New York'e 1918 m. balandžio 9 d., gyvenusi Middle Village, NY, mirė š. m. gegužės 25 d., sulaukusi 80 m. amžiaus. Buvo pašarvota Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas įvyko gegužės 27 d., o gegužės 28 d., po šv. mišių Aušros Vartų par. bažnyčioje, Manhattan, NY, palaidota šv. Raymond kapinėse Bronx'e, NY, šalia savo tėvų, mirusių 1966 metais. Liūdesyje liko sūnus Robertas, anūkė dr. Kristen Robinson ir velionės sesuo Helena Milauskas, gyvenanti Woodhaven, NY.

Sutvirtinimo Sakramentą Apreiškimo parapijoje suteiks vysk. Paulius Baltakis, OFM, sekmadienį, **birželio 14 d.**, Kristaus Kūno ir Kraujo šventėje per 11-tos val. mišias. Kurie norėtų priimti šį sakramentą, prašomi iš anksto susisiekti su klebonu kun. Vyt. Palubinsku. Skambinti tel. (718) 387-2111.

Tautos Fondo veikla gyva

Tautos Fondo metiniame narių susirinkime š. m. gegužės 9 d. išrinkta Tautos Fondo taryba - iš k. sėdi: J. Giedraitis, J. Vilgalys, R. Razgaitienė, svečias Ambasadorius A. Šimutis, J. Valaitis, J. P. Nasvytis; stovi iš k.: A. Lukoševičius, E. Remėza, L. Gudelienė, Pr. Povilaitis, J. Vainius ir A. Vedeckas. Trūksta: Antano Sabalio, Aleksandro Vakselio, Vaivos Vėbrautės-Gust ir Jadvigos Vytuvienės

(atkelta iš 7 psl.)

padėtis pagerėjo".

Algis Vedeckas, Tautos Fondo valdybos pirmininkas, savo pranešime pirma prisiminė keletą Fondo sukakčių, pranešė, kad leidžiama Fondo knyga. Knyga redaguoja Salomėja Narkėliūnaitė.

Toliau jis išryškino tris Tautos Fondo veiklos periodus. Pranešė, kad Lietuvai atgavus nepriklausomybę, užsienio lietuviai apsisprendė aukas į Lietuvą perduoti tiesiai, ne per Tautos Fondą. Fondas turi sunkumų su Kanados atstovybe. Kanados atstovybė tvarkosi savarankiškai. Gal reikės likviduoti užsienio atstovybes, gaunant iš jų archyvus. Amerikoje esančios atstovybės. Tautos Fondui reikalingos. Jos yra: Kalifornijoje, Chicagoje, Detrolte, Clevelande, Bostone, Floridoje.

Prisiminė ir bendranaudes tartis, kurios gali būti naudingos ir aukotojui, ir Tautos Fondui. Tai reikia plačiau paaiškinti visuomenei.

Tautos Fondo valdybą 1997-98 metais sudarė: Algis Vedeckas - pirmininkas, Aldona Katienienė ir Vida Penikienė - pirmininko pavaduotojos, Donatas Banaitis, Gražina Janušienė, Jonas Klivėčka ir Vacys Steponis. Pirmininkas padėjo visai valdybai už darbą. Padėjo ir nuolatiniams T. Fondo valdybos talkininkams: Vitui Katinui, Jadvigai Vytuvienei ir Romai Vedeckienei, kurie aukoja daug laiko Fondo la-

bui. Padėjo ir garbės pirmininkui J. Giedraičiui už nuolatinę paramą ir pagalbą ruošiant TF knygą.

Kiti pranešimai

Vietovių pranešimus atstovavo tik Chicago. Kalbėjo Pranas Povilaitis apie savo darbo sunkumus.

Tautos Fondas turi savo atstovybę Vilniuje. Atstovybės pirmininkas dr. Napoleonas Kitkauskas neatvyko. Jis savo pranešimą atsiuntė raštu. Jį perskaitė Rasa Razgaitienė. Iš pranešimo matėsi, kur parama labai reikalinga - tai daugiausia mokykloms.

Jurgis Valaitis, Veiklos komisijos atstovas, perskaitė platų pranešimą apie Vilniaus krašto mokyklas. Joms reikia skubios ir didelės pagalbos, trūksta patalpų, mokytojų.

Prie mokyklų reikalų buvo grįžtama diskusijose, jie neaplenkti ir rezoliucijose.

Kontrolės komisijos pranešimas

Kontrolės komisiją sudarė: Kestutis Miklas (pirm.), Ieva Jankutė, dr. Marija Žukauskienė.

Pranešimas parengtas labai išsamiai, apžvelgtas visas Tautos Fondo darbas. Viskas rasta tvarkoje. Savo akta baigė tokiu sakiniu: "Kontrolės komisija, tikrindama išdo būklę, atkreipė dėmesį ir į TF reikalų vedėjos Vidos Penikienės atliekamą darbą. Jis ten pasigėrėtinas ir yra vertas šio suvažiavimo padėkos".

Diskusijose daugiausia kalbėta apie paramą lietuviškoms mokykloms Lietuvoje ir gretimose šalyse, kur gyvena lietuviai.

Rinkimai

Ištatai reikalauja tokio susirinkimo metu išrinkti 5 naujus tarybos narius 3-jų metų kadencijai. Slaptu balsavimu išrinkti vėl tie patys asmenys: J. Vilgalys, J. Vytuvienė, J. Vainius, J. Valaitis ir A. Lukoševičius. Kadidais lieka: K. Miklas, K. Norvila, J. Stankūnas. Į Kontrolės komisiją išrinkti: K. Miklas, Ieva Jankutė, Aldona Mackevičienė.

Pietų pertrauka

Pietų pertrauka truko 1 valandą. Tuo pačiu metu posėdžių menėje vyko New Yorko Gydytojų Draugijos susirinkimas. Gydytojai irgi dalyvavo pamaldose 9 val. ir dabar bendruose pietuose, kuriuos suruošė Vida Jankauskienė ir Josefina Senken.

-x-

Susirinkimas baigėsi apie 5 val. vakaro. Jis buvo darbingas, demokratiškas ir kūrybingas. Tautos Fondas pasirūpė tėti VLIKo veiklą, kadangi VLIKas jau baigė savo darbą, Lietuva tapo laisva. Fondas dabar vėl turės daug darbo: rengti ir ugdyti demokratiją, jaunimą ir lietuviškas mokyklas. Iš ten ateis naujos kartos, kurios saugos Lietuvos laisvę, palaikys ir žadins jos kūrybingumą. Tai dideli ir gražūs siekimai, verti visų paramos.

(p. j.)

AR PAKLIUS LIETUVA PO GLOBIANČIU NATO SPARNU:

Grįžus iš Tarptautinės konferencijos Toronte

(atkelta iš 7 psl.)

naiviai tikėjau, kad naujasis Prezidentas buvo išrinktas demokratiškai Lietuvos piliečių balsais, be jokio "mūsų" įspraudimo. Pasirodo, klydau. Visai galimas daiktas, "Pasaulio lietuvių" archyve esama ir tą "įspraudimą" liudijančių įrodymų, kuriais - anaipol neatmestina! - žurnalo redakcija netrukus ims ir maloniai pasidalins su sensacijos mėgstančiais skaitytojais. Na, o šiuo tarpu tenka viltis, kad anie, dar tik menami, įrodymai savo svarumu bent kiek pranoks tuos, kuriuos dar visai neseniai agentės "Marijos" byloje ilgai žadėjęs pateikė dr. Kazys Bobelis, o kiek anksčiau - "didžiojo stabilizatoriaus" apkaltos procese simuliavo amžinai radikalus Romualdas Ozolas. Antras dalykas, kuris minėtame vedamajame, tikėčiau, rėžia daugelio aki, yra keistas kaltinimas JAV lietuviams, "susirgusiems NATO liga", bei nepagrįsta (ir nepagrindžiama) išvada, jog visos JAV gyvenančios

lietuvių išeivijos (pagal 1990 m. JAV gyventojų surašymo duomenis, Amerikoje gyvena 812 tūk. lietuvių) pastangos siekiant Lietuvos įstojimo į NATO yra visai bevertės ar tevertos kone pajaukos. Tokia "Pasaulio lietu-

vio" laikysena silpnina lietuvių vienybę, organizuojant bei visokeriopai remiant Lietuvos įstojimą į NATO, o tuo pačiu nesąmoningai prisideda prie ekspansionistinių Rusijos politikos kėslų parėmimo.

Kanados LB pirmininkas Algirdas Vaičiūnas su talkininke Jolanta Stasiulevičiene Kanados LB raštinėje
Vaidos Kelerienės nuotr.

SKELBIMAI

Lietuvis, lauko darbų (*landscaping/maintenance*) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško darbininko**, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. **Yra galimybė gauti darbo dokumentus dirbti JAV**. Atlyginimas pagal susitarimą. Suteikiamas pigus butas gyventi - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373. (sk.)

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLING pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti senus žmones, atlikti namų ruošos darbus, prižiūrėti ligonius ir kt. Skambinti po 3 val. popiet tel. (718) 338-6569. (sk.)

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT, 06277. (sk.)

Studentės, norinčios geromis sąlygomis dirbti per vasarą ir gauti patirties slaugant ligonius, gali kreiptis į Matulaičio slaugos namus, Putnam, CT, telefonu: (860) 928-5294. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti ir globoti senus žmones, slaugyti ligonius, rūpintis namų ruoša. Skambinti (718) 846-3829. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aid" vardu ir siųsti JAV įgalotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

M. Naruševičius, Paterson, NJ - 10 dol.

Irene Matonis, Philadelphia, PA - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **birželio 13 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **birželio 20 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133 arba tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

JAV LB Queens Apylinkė

rengia

GEGUŽINĖ - PIKNIKĄ

sekmadienį, birželio 7 d., 12:30 val. popiet

Kultūros Židinio kieme

361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Muzikos programą praves DJ Paulius Markulis

Atgaiva - Loterija - Žaidimai

JAV LB "Vermės" Apylinkės prekyba-paroda

Tą pačią dieną veiks Kultūros Židinio kavinė

- Įėjimas nemokamas -

Visus maloniai kviečia atsilankyti

JAV LB QUEENS APYLINKĖ